

КУЛЬТУРА

штыднёвая грамадска-палітычная газета

выдаецца з кастрычніка 1991 года

№ 9 (1708)

28 лютага 2025 г.

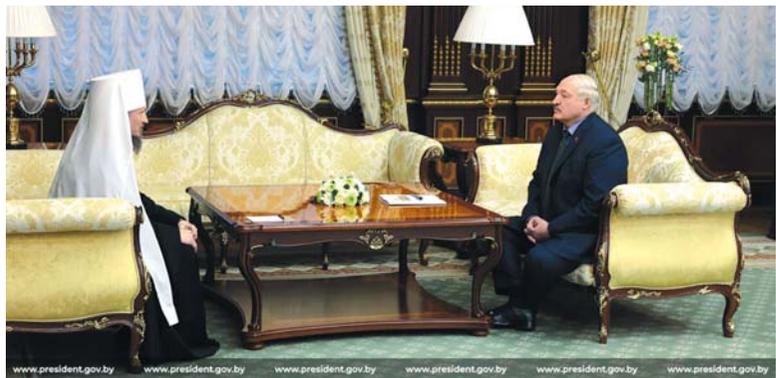

На здымку:
Грына Тарасевіч і Аляксандр
Лук'яновіч, удзельнікі народнага
фальклорнага ансамбля
"Кротаўскі гармонік" сельскага
Дома культуры аг. Дастоева
Іванаўскага раёна.
Абрад "Грамніць".
Фота Уладзіміра Шлапака

Іванава афіцыйна ўступіла ў правы культурнай сталіцы Беларусі – 2025.
Свята адкрыцця рэспубліканскай акцыі прадэманстравала багацце талентаў,
традыцый і дасягненняў гэтага ўнікальнага палескага краю.

Працяг тэмы на стар. 5

3 клопатам пра духоўную спадчыну

Аляксандр Лукашэнка мае намер вясной наведаць Жыровіцкі манастыр. Адзін з галоўных цэнтраў беларускай праваслаўя і найбуйнейшы ў краіне архітэктурны ансамбль XVII–XVIII стагоддзяў рытуэцкага да святкавання важных дат.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 25 лютага правёў сустрэчу з мітрапалітам Мінскім і Заслужаным Веныямам, Патрыяршым экзархам

усея Беларусі. Тэма размовы — будучыя ўрачыстасці. Сёлаў Беларуская праваслаўная царква адзначае важныя даты ўсяго праваслаўнага свету даты. Гэта 555-годдзе аднойдзеньня цудатворнага Жыровіцкага абраза Божай маці і 505-годдзе Свята-Успенскага Жыровіцкага стараправаслаўнага мужчынскага манастыра. Урачыстасці з нагоды адбудуцца ў маі. Акрамя таго, у чэрвені будзе святкавацца 900-год-

дзе дзень заснавання Спаса-Ефрасінцеўскага стараправаслаўнага жаночага манастыра ў Полацку. На пачатку сустрэчы з Уладзімавам “саборнае” пасяджэнне прадстаўнікоў усіх тэркаваў. Краўчын дзяржавы сустрэкаўся з прадстаўніцамі канфесій 10 лотага — тады гаворка ішла пра стварэнне пэўных цэнтраў рэлігіі. Шпелер Аляксандр Лукашэнка прадоўжыў абмеркаванне тэмы з мітрапалітам:

— Я ведаю, што наша праваслаўная царква заўсёды ўважліва да ўсяго паралельнага ставілася, але і яны таксама ўважліва ставіцца да ўсяго. Таму ваша думка для мяне тут вельмі важная.

Прэзідэнт таксама расказаў пра свой намер.

Мы з вамі па вясне, калі прырода ўжо будзе расціваць, пабываць у Жыровічах, паглядзім, што там трэба яшчэ зрабіць, каб гэта было дастойна. Паколькі, як ні круці, праваслаўная царква — гэта 80 з лішнім працэнтаў вернікаў сарод нашага насельніцтва, гэта асноўная рэлігія, канфесія, і дастойна павінна быць у Жыровічах. Каб паглядзелі і іншыя, як трэба рабіць і што мы хочам зрабіць, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Мітрапаліт Веныямін праінфармаваў Кіраўніка дзяржавы, чым сёння жыве і як развіваецца Беларуская праваслаўная царква, у тым ліку ў працяг папярэдняга пасяджэння.

— І перш за ўсё хацелася б падзякаваць за тое, што вы так клопоціцеся пра духоўныя цэнтры, — сказаў Патрыяршы Экзарх. — У нас і Жыровічы, і Полацк — два такіх цэнтры, якія прыцягваюць увагу ўсяго свету, не толькі беларусаў.

У адпаведнасці з Дзяржаўнай інвестыцыйнай праграмай была аказана дапамога ў рэстаўрацыі помнікаў гісторыі і культуры Спаса-Праабражэнскай царквы ў Полацку (гісторыка-культурына каштоўнасць XII стагоддзя) і Жыровіцкага Свята-Успенскага манастырскага комплексу.

— Гэта вельмі значная духоўная спадчына, — падкрэсліў Уладзімава.

Падрабязнасці на сайце:

Новыя творчыя адценні

Падрыхтоўка да Міжнароднага фестывалю мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску” ідзе поўным ходам. Распрацоўваецца канцэртная праграма. Абнаўляюцца пляцоўкі. Вялікая рэканструкцыя чакае галоўную сцэну. А надочечы арганізатары прадставілі свежы фірмовы стыль форуму.

— Штогод мы стараемся напоўніць традыцыйны сімвал фестывалю актуальнымі ідэямі ў адпаведнасці з сучаснымі тэндэнцыямі і павесамі. Менавіта таму наш вясёлкі напісаны пераўвасабіяцца і расвітае новымі творчымі ацненнямі, — паведамляе дырэктар Міжнароднага фестывалю мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску”. — Так, у 2025-м фірмовы стыль у поўнай меры адлюстравана імякненне да рэалізацыі ідэй смелых, неардынарных. Як тлумачыць арганізатары, дынаміка, зафіксаваная ў графічных

канстантах, сімвалізуе іскры мошняй імпрэсіі, шчырага ўсплёску эмоцый ад свята. Фіялетава-сінія адценні і светлавыя элементы ствараюць атмасферу зіхатлівага творчага настрою, з якім асацыююцца фестывальныя канцэртны ў жахароў і гасцей горада на Дзвіне.

Па задуме мастака-дизайнера Яўгена Гурніка, аўтара стайло, вясёлкі стаў лёгкім і празрыстым, нібы набрынаў тамнічымі магіямі соннічнага святла. Ён распысана на мноства іскрынак, якія запальваюць творчым польым новым зоркі на нябесным палатне горада мастацтваў. Мігтлівыя адценні даюць візуальную прывабнасць, ствараюць выключны вобраз, запрашаюць да вандроўкі па глыбінны гісторыі.

Урачысты старт акцыі адбыўся ў зале Перамогі Музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны

Памятаць. Ганарыцца. Шанаваць

Стартаваў новы этап агульнарэспубліканскай акцыі “Разам з мастацтвам” — “Слава Пераможцам!”. Праект рэалізуецца Маладзёжным тэатрам эстрады пры падтрымцы Міністэрства культуры.

Стала “Мінск — горад-герой”

Гульні дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь

Галоўная мэта акцыі — аддаць даніну памяці героям, якія ваявалі і працавалі дзеля нашага шчаслівага жыцця.

Падчас канцэртнай праграмы

Сімвалічным пачаткам праекта стала шчырымона ўскладання кветак да стэлы “Мінск — горад-герой”, удзел у якой прыняў міністр культуры Рэспублікі Беларусь, заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь Руслан Чарнекі.

— Вялікай Айчыннай вайне прысвечана ўжо мноства фільмаў, кніг і песняў, але гэта зусім не нагода забыць пра жудасныя падзеі мінулага, — адзначаў Руслан Іосіфавіч. — Мы павінны працягваць гаварыць аб подзвігу нашых продкаў, многія з якіх ахвяравалі сваім жыццём дзеля таго, каб сёння над намі было мірнае неба. Важна зрабіць усё магчымае, каб не дапусціць паўтарэння той страшнай трагедыі.

Дырэктар Маладзёжнага тэатра эстрады, дэпутат Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў Сяргей Мядзведзеў расказаў,

што галоўная задача акцыі — падкрэсліць уклад беларускага народа ў Перамогу, аддаць даніну памяці героям, якія ваявалі і працавалі дзеля вызвалення нашай краіны. Мэтавай аўдыторыяй традыцыйна стане моладзь.

— Акцыя прысвечана 80-годдзю Вялікай Перамогі. Запланавана правесці 18 дыялагавых пляцовак па ўсёй Беларусі, — падкрэсліў Сяргей Мядзведзеў. — Гутаркі будуць на праўдзены на захаванне памяці аб падзеях ваянных гадоў, фронтэ і ў тыле. Будуць ладзіцца і канцэртныя праграмы: у рэпертуар галоўна ўвойдуць як песні ваянных гадоў, так і сучасныя кампазіцыі.

Мерапрыемства працягнулася ў зале Перамогі Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Пад яго шкільным купалам адбылася ўрачыстая перадача ўнікальных фантэавых лістоў салдата Чырвонай Арміі ад яго нашчадка, актывіста Чачарскага аб’яднання крязязнаўцаў Аляксандра Ганчарова.

— У кожным салдацкім лісце адлюстраваны лёс сапраўднага героя, які праішоў праз выпрабаванні ліхалецця, — сказаў дырэктар музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны

Уладзімір Варанаеў. — Шпелер у нашай установе знаходзіцца больш за 164 тысячы адзнак захоўвання. Кожны год фонды папаўняюцца новымі рэліквіямі. Перададзеныя фантэавыя лісты-трохуцінкі зоймуць дастойнае месца ў экспазіцыі.

Даніл ПІЎКАРЭЦ Фота Уладзіміра ШПАПАКА

Па старонках календара

■ 28 лотага нарадзіўся Павел Нічыпаравіч Гаўрыленка (1902—1961) — жывапісец. Удзельнік Вялікай Айчыннай вайны. Адзін з арганізатараў маладзёжнага аб’яднання Асацыяцыі мастакоў рвалопшы ў Віцебску (1928—1930). У 1956—1961 гадах — старшыня Саюза мастакоў БССР.

■ 2 сакавіка з’явіўся на свет Аляксей Іванавіч Брычэўскі (1914—1987) — акцёр. Заслужаны артыст БССР. У 1950—1984 гадах працаваў у Гродзенскім абласным драматычным тэатры.

■ 2 сакавіка нарадзілася Вера Аляксандраўна Сізко (1916—1999) — музыкантаўца, музычны крытык, педагог, даследчыца беларускага опернага мастацтва, творчальнік беларускіх кампазітараў. Складальніца зборніка артыкулаў пра Рыгора Шпурма, зборніка песень “Спадчына” на вершы Янкі Купалы і Якуба Коласа.

■ 3 сакавіка з’явіўся на свет Галіна Сямёнаўна Талкачова (1934—2020) — актрыса. Народная артыстка БССР. У 1957 годзе скончыла Беларускі тэатральна-мастацкі інстытут (курс К. Саннікава) і з таго часу працавала ў Нацыянальным акадэмічным тэатры імя Я. Купалы.

■ 4 сакавіка нарадзіўся Эдуард Станіслававіч Кудко (1921—1998) — мастак-жывапісец. Удзельнік Вялікай Айчыннай вайны. Працаваў у станковым жывапісе ў жанрах партрэта, пейзажа, наюрморта.

■ 4 сакавіка з’явіўся на свет Лідзія Міхайлаўна Раханава (1924—2015) — балерына. Народная артыстка БССР. У 1947—1968-м — балерына Беларускага тэатра оперы і балета.

■ 5 сакавіка нарадзіўся Міхал Андрэевіч Карпук (1930—2018) — мастак кіно і тэлебачання, жывапісец, графік. У 1956—1970 гадах — мастак-пастановашчык на Беларускім тэлебачанні. З 1972 па 1983-ы — на кінастудыі “Беларусьфільм”. У яго фільмаграфіі служыць “Уся каралеўская раць”, “Апошняя лета дзяцінства”, “Жыня сонечных прыямеў” і інш.

■ 6 сакавіка з’явіўся на свет Аляксандр Пятровіч Мазалёў (1910—1970) — жывапісец, графік, педагог. Удзельнік Вялікай Айчыннай вайны. Працаваў у галіне станковым жывапісе і графіцы, у пейзажным, партрэтным, бытавым і батальным жанрах.

Прасякнуща духоўнасцю

У шырокай пракат выйшла карціна “Абіцель святой Еўфрасіні”. Над дакументальнай стужкай працавала каманда Нацыянальнай студыі “Беларусьфільм” на чале з рэжысёрам Уладзімірам Луцкім. Убачыць прэ’еру ў кінатэатрах Беларусі можна да 22 сакавіка.

Полонкі Спаса-Еўфрасінеўскай жаночага манастыра, пра жыццё якой расказвае карціна, сёлета адзначае вялікі юбілей — 900-годдзе з моманту заснавання святой прападобнай Еўфрасінай Полашчай. Новая дакументальная кінастужка “Беларусьфільма” створана да юбілейнай даты па блаславенні Патрыяршага экзарха ўсёе Беларусі, мітрапаліта Мінскага і Заслаўскага Веняміна.

— Фільмы аб такіх асобах, святых людзях, неабходны нам, асабліва цяпер, — сказаў міністр культуры. — Я бачу шмат людзей у зале. Для дакументальнага кіно гэта казачскі сапраўды сур’ёзны ішаквасіі. Дзякую камандзе “Беларусьфільма” і Уладзіміру Луцкаму за тое, што даверылі мне працу па агучванні, мітрапаліту Веняміну — за падтрымку і бласлаўленне стужкі, сёстрам манастыра — за дапамогу рэжысёрска-пастановачай групе.

Дабрадзейнае кіно, як адзначыў Уладыка Венямін, прысвечана найстарэйшай абіцелі на беларускіх землях і ўсім усходнеславянскім святым. Манастыр, заснаваны святой, прайшоў няпроста шлях, сучасны з гісторыі беларускага народа: гадзі выпрабаванняў, радасці, бед, перыяд адраджэння і цяперашні час.

— Сёння старажытны храм абноўлены дзякуючы намаганням дзяржавы і асабістай падтрымцы Прэзідэнта краіны. Цяпер бачым святыню ў яе выдатнай прыгажосці. Гэты фільм — выдатная магчымасць далавацца пра абіцель крыху больш, лепш зразумець значэнне падзіву прападобнай Еўфрасіны і асаблівасці манаскага жыцця ў сучасным свеце. Ён дае новую оку для разважанняў, раскрывае шлях храма. Агутары стужкі знайшлі поўны глыбокай павагі падыход да перадачы жыцця полашчай мясціны, — сказаў мітрапаліт.

Урачыстасць у сталічным кінацэнтры “Перамога” наведвалі і насельнікі полашчай Спаса-Еўфрасінеўскага жаночага манастыра. Манашка Іуціна агучыла прывітаннем.

Падтрымку і клопат з боку настаяцельніцы манастыра падчас здымак падтрымаў рэжысёр фільма. — Стараўся не парухаць асновы, якімі жыве святая. Далікатна і берэжліва ставіўся да размеранаці, што пануе там. Вельмі прыемна, што насельніц ўсяляк дапамагалі нам працаваць, — сказаў Уладзімір Луцкі. Гасіям прадставілі таксама ўнікальную фотавістаў, прысвечаную рэстаўрацыі Спаса-Праабражэнскай царквы ў Полашчу. Канцэртную праграму падрыхтавалі калектывы Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі, Мінскага дзяржаўнага музычнага кавальдзя імя М. Глінкі і Мінскага дзяржаўнага кавальдзя мастацтва.

Вялета ГРЫНКЕВІЧ
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

Тым часам Прэ’ера для дзяцей

Новая кінастужка “Беларусьфільма” прызначана для глядачоў дашкольнага і малодшага школьнага ўзросту. Над стварэннем карціны працавалі Канстанцін Андрушчакін, Ірына Тарасова, Таццяна Нагорская, Алена Турава і Наталія Касцючэнка.

Фільм уключае некалькі міні-сюжэтаў: кожны знаёміць дзяцей з важнейшымі дзяржаўнымі святамі краіны. Сярод іх — День Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь. Дзень яліны народы Беларусі і Расіі, Дзень Перамогі, Дзень Незалежнасці Рэспублікі Беларусь, Дзень народнага адліства. Таксама стужка расказвае гісторыю стварэння і значэнне дзяржаўных сімвалаў краіны.

Іванава: на аснове кода

Падтрымка нацыянальных брэндаў, прасоўванне мясцовых ініцыятыў, прыцягненне турыстаў — усё гэта пра акцыю “Культурная сталіца Беларусі”. Ганаровае званне надаецца населеным пунктам з багатымі традыцыямі і духоўным патэнцыялам. Сёлета прэстыжны статус атрымаў горад Іванава Брэсцкай вобласці: урачыстасці там адбыліся 22 лютага.

Асцяродам святочных мерапрыемстваў стаў Іванаўскі раённы цэнтр культуры і народных традыцый. Шматлікім гасіям была прадстаўлена шырокая экспазіцыя “Культурны код Іванаўшчыны”. Гаспадары паказалі рэканструкцыю побыту ў партызанскім атрадзе і брэндаў раёна — мясцовую школу бондарства і мотальскія вясельныя каравая. Таксама можна было пазнаёміцца з карцінамі раёнага музейнага комплексу імя Напалеона Орды, з мясцовымі традыцыямі і абрамамі ў інсцэніроўках фальклорных і музычных калектываў.

наўшчыне. Паразмаўляеце з людзьмі — адразу пачуеце асаблівасці нават у гутарцы, словах, якія тут выкарыстоўваюцца. Гэта адна з унікальных рэчаў, якія і даюць уяўленне аб самабытнасці краю.

ПАШТОўКА НА ПАМЯЦЬ

З нагоды афішыйнага ўступлення Іванава ў статус культурнай сталіцы Беларусі Міністэрства сувязі і інфармацыянага вылісця ў абарачонне паштовы канверт з арыгінальнай маркай. Ва ўжо традыцыйнай шчырамоці памятнага тавара прынялі ўдзел першы намеснік міністра культуры Дзмітрый Шляхіцін, старшыня Іванаўскага райвыканкама Анатоль Ткачук, начальнік ўпраўлення культуры Брэсцкага аблвыканкама Сяргей Панасюк і намеснік гендирэктара РУП “Белпошта” Ірына Конавава.

— Спадзяюся, што ў 2025 годзе гаюльным канвертам для паштовых адпраўленняў будзе менавіта канверт, прысвечаны культурнай сталіцы, — сказаў Дзмітрый Шляхіцін падчас шчырамоці.

На канверце намаляваны герб Іванава на фоне гістарычнага цэнтра горада з яго вядомымі аб’ектамі. На прырэдным плане — памятны знак “Янава слова”, які быў адкрыты ў верасні 2018 года ў гонар XXV Дня беларускага пісьменства. На марцы можна убачыць помнік Напалеону Орду і сядзібны дом яго роду ў вёсцы Варашэвічы.

ГУЧНЫ АКОРД

Кульмінацыяй свята стаў яркі канцэрт творчых калектываў і выканаўцаў Іванаўскага раёна. Па словах рэжысёра народнага гэтага “Зодка” Людмілы Каспировіч, у праграме па-стараліся прадставіць усю разнастайнасць талентаў гэтага ўнікальнага куцка Беларусі. Сярод іх — традыцыйныя напісана сумесна з начальнікам аддзела культуры Іванаўскага райвыканкама Валіяцінай Бараліччык. Так, мясцовая ўлада тут не толькі кіруе развіццём культурнага жыцця раёна, але і дзейнічае ў ім самым непасрэдным чынам.

Годнымі правапераемніцамі музычнай спадчыны Напалеона Орды паказалі сябе заслужаны аматарскі калектыв Рэспублікі Беларусь народнай ансамбль народнай музыкі і песні “Палешукі”, народны хор “Агні Ясельды”, калектывы Іванаўскага раённага цэнтра культуры і народных традыцый, Іванаўскай дзіцячай харэаграфічнай школы мастацтваў і Іванаўскай дзіцячай школы мастацтваў імя Напалеона Орды.

ПАДАРУНАК У ДАДАТАК

Падчас канцэрта Дзмітрый Шляхіцін уручыў старшыні Іванаўскага райвыканкама Анатолію Ткачуку афішыйны сертыфікат аб прысвечанні гораду ганаровага статусу культурнай сталіцы. Ада Міністэрства культуры адной з устаноў раёна перадалі піяніна.

У прывітанні старшыні Брэсцкага аблвыканкама Пятра Пархомчыка, якое агучыў начальнік ўпраўлення культуры Брэсцкага аблвыканкама Сяргей Панасюк, было адзначана, што статус культурнай сталіцы — гэта выдатная магчымасць прыцягнуць увагу турыстаў, паказаць усім жыхам нашай Радзімы фестывалі і ўнікальныя гістарычныя месцы, прадэманстраваць прыгажосць краю, а таксама ўмацаваць сувязі паміж гарадамі Беларусі.

— Мы хочам, каб нашы суаіччыннікі адкрылі для сябе Іванава, адчулі непаўторную атмасферу і расцінанасць гэтага горада і ўсяго Брэсцкага раёна, — паказалі кіраўнік абласці.

Гаспадары свята даламавілі, што ў статусе культурнай сталіцы Іванава і Іванаўскі раён сёлета плануоць правесці каля 150 розных мерапрыемстваў. Сярод іх — традыцыйны фестываль “Мотальскія прысмакі”, фестываль джазавай музыкі, вечары арганнай музыкі. Акрамя таго, у праграму ўключаць шмат новых праектаў.

Віктар ГАУРЫШ
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

На кончыках пальцаў, на струнах душы

Інклюзіўны выдавецкі праект “Рэспубліка Беларусь у фармаце ТыФЛА” ўдастоены гранта Прэзідэнта ў сферы культуры.

Аўтар праекта — Ірына Пунчанка, загадчыца аддзела маркетингу, сацыякультурнай дзейнасці і метадычнай работы Цэнтральнай гарадской бібліятэкі імя К. Марска Цэнтралізаванай сістэмы дзяржаўных публічных бібліятэк Магілёва. Сутнасць задуму заключаецца ў выданні твораў сучасных беларускіх пісьменнікаў шрыфтам Брайля — рэльефна-кропкавай тактыльнай сістэмай, распрацаванай для людзей з парушэннямі зроку.

З КНИГАЙ ПА ЖЫЦЦІ

Ірына Пунчанка працуе ў бібліятэцы ўжо 15 гадоў і з’яўляецца спраўдзеным майстрам сваёй справы.

Жыву ў Магілёве з дзяцінства, — расказвае Ірына Міхайлаўна. — Побач з нашым домам была вялікая дзіцячая бібліятэка. Школьніцай, пасля заняткаў, я бавіла ў ёй час: чытала кнігі і журналы, узялічыла ў мерапрыемствах. Я палюбіла атмасферу гэтага месца, таму адразу пасля заканчэння тэхнікума паступіла на адпаведную спецыяльнасць у Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэт культуры і мастацтваў. Размеркавалася ў магілёўскую Цэнтральную гарадскую

бібліятэку і да гэтага часу працую на карысць наведвальнікаў і устаноў, якая ўжо стала рэальнасцю.

Праект “Рэспубліка Беларусь у фармаце ТыФЛА” — сур’ёзны выклік для спецыяліста. Ініцыятыва, накіраваная на сацыялізацыю невідучыных людзей і далучэнне іх да чытання твораў беларускіх пісьменнікаў, будзе ажыццяўляцца на працягу года.

ЧЫТАННЕ БЕЗ МЕЖАЎ

Задум рэалізуецца на базе Магілёўскай дзіцячай бібліятэкі-філіяла №2 — менавіта там працуе абанементам па абслугоўванні людзей з парушэннямі зроку.

Ва ўстаноў сабраны больш за тры тысячы кніг, выдзелены рэльефна-кропкавым і ўзбуйненым плоскадрукаваным шрыфтам, — адзначае наша гераіня. — Але друкаваная калекцыя была прадстаўлена пераважна кнігамі расійскіх і замежных аўтараў. Цяпер людзям з парушэннямі зроку будзе даступная родная літаратура.

Спіс твораў будзе састаўлены з дапамогай старшын Саюза пісьменнікаў Беларусі Аляксандра Карловіча: сучасная проза і пазыя для чытачоў усяго ўзросту ад пісьменнікаў з розных абласцей краіны.

Да выдання таксама запланаваны вершы ўласнага складання невідучыных пэдагаг. Сярод людзей з асаблівымі патрэбамі вельмі шмат творчых асоб, спраўдзеных талентаў. Іх работы павінны быць апублікаваныя. У гэтым кантэксце трэба адзначыць нашу песня супрацоўніцтва з магілёўскім аддзяленнем Беларускага таварыства інвалідаў па зроку,

якое ўзначальвае Наталія Панцэлева. Прадстаўнікі арганізацыі кансультуюць нас па пытаннях інклюзіўнасці. І мы вельмі ўдзячныя ім за гэта, — падкрэслівае Ірына Міхайлаўна.

Сродкі, выдзеленыя ў рамках гранта, пойдучы на практычную рэалізацыю задуму. Бібліятэка закупіць матэрыялы і абсталяванне, неабходнае для стварэння якасных экзэмпляраў кніг.

Мы набудзем вялікія выставачныя сталажы, а таксама лазерны прынтар, брашуратар і пластыкавыя панэлі для друку, на якіх спецыяльна прыладлай будзе вытобі шрыфт Брайля. У выніку кнігі будуць больш даўгавечнымі ў параўнанні з выдзеленымі на шчыльнай паперы.

Ірына Пунчанка запэўнівае, што першыя экзэмпляры будуць даступныя ўжо ў пачатку лета. На канец года запланавана прадстаўленне вынікаў праекта. Чытачы змогуць атрымаць кнігі на абанементам па абслугоўванні людзей з парушэннямі зроку. Уся друкаваная калекцыя будзе выдавацца на дом на тэрмін, устаноўлена бібліятэкай.

РОЎНЫЯ МАГЧЫМАСЦІ

Праект “Рэспубліка Беларусь у фармаце ТыФЛА” не першы вопыт супрацоўніцтва магілёўскіх бібліятэкараў у арганізацыі інклюзіўных ініцыятыў. Летас на срокі Прэзідэнтскага гранта быў рэалізаваны праект “Кранальны зал”.

Была створана спецыялізаваная арт-прастора, дзе невідучыя і слабабачныя людзі маглі знаёміцца з метамаі архітэктурных брэндаў культурна-гістарычнай спад-

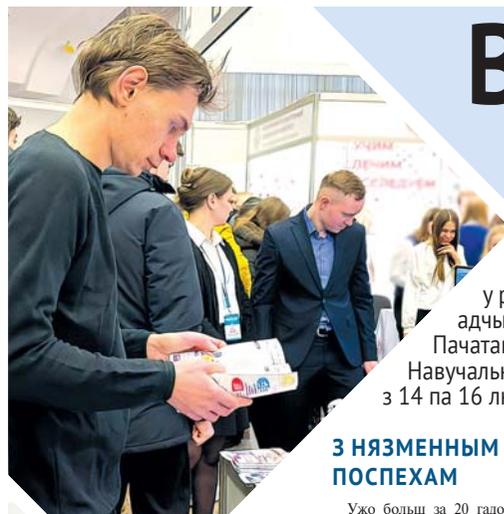
чыны, — адзначае Ірына Пунчанка. — Паархаваны 3D-мадэлі славуцасцей нашай вобласці: гарадской ратушы і капліцы ў мемарыяльным комплексе “Буйніцкае поле”, а таксама іншых адметных месцаў — Мірскага замка, полацкага Сафійскага сабора і Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, помніка Вайска Айтчынай вайны — скульптуры “Ніскораны чалавек” з мемарыяльнага комплексу “Хатынь”, манумента Перамогі ў Мінску і Холмскай брамы Брэсцкай крэпасці. Для гэтых і іншых экскурсій у агульным і друкаваным фармаце — з выкарстаннем спецыялізаваных шрыфтоў.

Яшчэ адзін прыклад — адкрыццё Цэнтра дзелавога, дасугавога і адаптыўнага чытання для людзей з парушэннямі зроку на базе Магілёўскай дзіцячай бібліятэкі-філіяла №2. Яго стварэнне стала магчымым дзякуючы дзяржаўнай праграме “Сацыяльная абарона”.

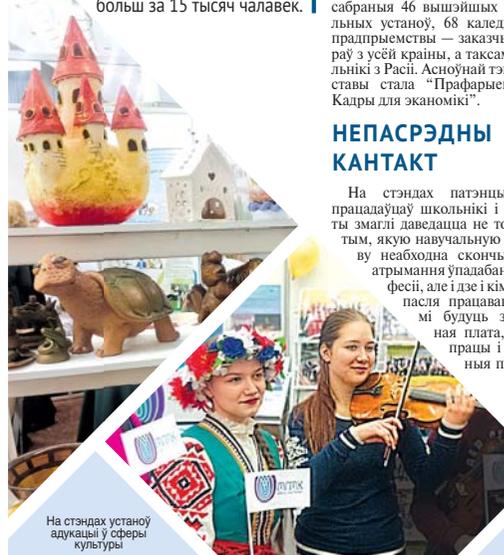
Супрацоўніца бібліятэкі падкрэслівае, што падобныя праекты не страчваюць сваёй актуальнасці, а чытачы заўсёды падтрымліваюць іх рэалізацыю.

Нельга забываць, што для людзей з парушэннямі зроку многія заняткі і хобі занята складаннем ці ўвогуле недаступныя, — дзеліцца думкамі Ірына Міхайлаўна. — Таму трэба выдаваць больш кніг рэльефна-кропкавым шрыфтам — у тым ліку сучасную беларускую літаратуру. Бо людзі з асаблівымі патрэбамі павінны мець роўны з усімі доступ да бібліятэчных паслуг.

Данііл ПІУКАРЭЦ
Фота з архіва ўстаноў

На выставачнай пляцоўцы былі сабраныя 46 вышэйшых навучальных устаноў, 68 каледжаў, 42 прадпрыемствы — заказчыкі кадраў з усёй краіны, а таксама ўдзельнікі з Расіі. За тры дні выставы наведвалі больш за 15 тысяч чалавек.

На стэндах устаноў адукацыі ў сферы культуры

Выбіраючы шлях

Рэспубліканская акцыя “Я выбіраю сваю прафесію!”, у рамках якой 22 сакавіка адбудзецца адзіны дзень адчыненых дзвярэй ва ўсіх каледжах і ВУ, стартвала. Пачатак ёй паклала выстава “Адукацыя і Кар’ера. Навучальныя тэхналогіі”, што праходзіла з 14 па 16 лютага ў Мінску.

З НЯЗМНЫМ ПОСПЕХАМ

Ужо больш за 20 гадоў з пастаянным поспехам выстава дэманструе адукацыйныя дасягненні нашай краіны, сучасныя тэхналогіі навучання, вучэбнае абсталяванне і новыя навучальныя праграмы, а таксама імкненца звязаць таленавітую моладзь з найлепшымі навучальнымі ўстановамі. На адной выставачнай пляцоўцы з максімальнай эфектыўнасцю для ўдзельнікаў і зручнасцю для наведвальнікаў можна знаёміцца з усім спектрам адукацыйных паслуг і магчымасцей. Летас выстава сабрала на сваіх плошчах 132 удзельнікаў з Беларусі і Расіі, за тры дні працы яе наведвала больш за 10 000 чалавек з розных гарадоў краіны. Сёлета на выставачнай пляцоўцы былі сабраныя 46 вышэйшых навучальных устаноў, 68 каледжаў, 42 прадпрыемствы — заказчыкі кадраў з усёй краіны, а таксама ўдзельнікі з Расіі. Асноўнай тэмай выставы стала “Прафарыентацыя. Кадры для эканомікі”.

НЕПАСРЭДНЫ КАНТАКТ

На стэндах патэнцыяльных прадаўцаў школьнікі і студэнты змоглі даведацца не толькі аб тым, якую навучальную ўстанову неабходна скончыць для атрымання ўпаладанага прафесіі, але і дзе і кім можна пасля працаваць, якімі будуць заработныя плата, умовы працы і кар’ернае перспектывы.

Наведвальнікі здолелі асабіста пагутарыць з прадстаўнікамі каледжаў і ВУ, з першых вуснаў даведацца пра патрабаванні пры паступленні, кошт навучання, пра стыпендыі і многае іншае. Выстава прыцягнула ўвагу навуэнцаў старэйшых класаў, абтўрэнцаў і іх бацькоў, студэнтаў і маладых спецыялістаў. У рамках дзелавой праграмы прайшлі шматлікія прэзентацыі, семінары, тэспіраванні і майстар-класы. Каля стэндаў устаноў адукацыі і патэнцыяльных прадаўцаў моладзі разнавалі ўлёткі і прапагандвалі розныя інтэрактыўныя.

Увершыню на выставе быў сфарміраваны асобны тэматычны напірамак для вытворчых кампаній, які ўключаў такія аспекты, як абсталяванне навучальных устаноў, інтэрактыўнае абсталяванне, адукацыйныя тэхналогіі, электронныя сродкі навучання, вучэбныя і метадычныя дапаможнікі, адукацыйныя сэрвісы і праграмае забеспячэнне, развіццёвыя гульні, спартыўны інвентар і абсталяванне для камбінатаў харчавання.

Шырока былі прадстаўлены і расійскія ВУ, сярод якіх Санкт-Пецярбургскі дзяржаўны ўніверсітэт, Вышэйшая школа эканомікі, Расійскі тэхналагічны ўніверсітэт імя Пялянава, Маскоўскі інжынерна-фізічны інстытут, Казанскі федэральны ўніверсітэт, Прыволжскі медыцынскі ўніверсітэт ды іншыя.

НА ПЕРШЫМ МЕСЦЫ КАР’ЕРА

Ва ўрачыстай пырымоні адкрыцця ўзду ўдзел міністр адукацыі Рэспублікі Беларусь Андрэй Іванен, які падкрэсліў, што ў рамках выставы на адной пляцоўцы сабраліся прадпрыемствы рэальнага сектара эканомікі, каледжы і вышэйшыя навучальныя ўстановы, што свеччыць аб сумесным вырашэнні алных і тых жа задан. Сёння сістэма адукацыі не проста сродка падрыхтоўкі высокакваліфікаваных кадраў,

але і магчымасць рэалізаваць свой творчы, навуковы, інтэлектуальны патэнцыял. На працягу двух апошніх гадоў была шалкам перафармаваная работа па прафарыентацыі школьнікаў, і сёння можна сказаць, што слова “кар’ера” стаіць на першым месцы. Бо больш за 40 заказчыкаў кадраў — буйных прадпрыемстваў нашай краіны — зашкальваюць маладых людзей для таго, каб у будучыні яны выбралі сваё першае месца працы.

Удзельнікаў таксама віталі прадстаўнікі іншых міністэрстваў і ведамстваў. За тры дні працоўнага наведвалі больш за 15 тысяч чалавек, што на тэрыторыі больш за дзятны паказчык. Налета вельмі планава правесці гэты праект у новым Мінскім міжнародным выставачным цэнтры.

НАСУСТРАЧ БУДУЧЫНІ

Установы адукацыі ў сферы культуры ўстаілі актыўны ўдзел у праграме выставы. Свае стэнды прадставілі Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэт культуры і мастацтваў, Беларускае дзяржаўнае акадэмія мастацтваў, Беларускае дзяржаўнае акадэмія музыкі, Беларускае дзяржаўнае харараграфічнае гімназія-каледж, Мінскі дзяржаўны мастацкі каледж імя А.К. Лебавана, Мінскі дзяржаўны каледж рамесніцтва і дызайну імя М.А. Кедшынскага, Гродзенскі дзяржаўны музычны каледж і іншыя.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў праўдэ прэзентацыю спецыяльнай “Сацыяльна-культурная дзейнасць” і валонцёрскага клуба, а студэнты факультэта музычнага і харараграфічнага мастацтва прадставілі ўважлівую наведвальніцкаў харараграфічную пастаноўку “Intento”. Таксама адбылася відэапрэзентацыя Беларускае дзяржаўнае харараграфічнае гімназія-каледж і выступленне яе навуэнцаў з фрагментам з балета “Эсмеральда” кампазітара Ізэра Пуні, а Магілёўскі дзяржаўны каледж мастацтваў адлюстраваў будучыню “Крок у будучыню”.

Антон РУДАК
Фота аўтара

Дзе нараджаецца мастацтва танца

На вострым гаду БДХК становіцца для навучэнцаў другім родным домам

Вопытны педагог, заслужаны дзеяч мастацтваў Рэспублікі Беларусь Ніна Дзячэнка ведае, як знайсці падыход да кожнага вучня

Майстэрства прыходзіць з гадамі стараннага занятку

Вось ужо 80 гадоў у Беларускай дзяржаўнай харэаграфічнай гімназіі-каледжы, адзінай у нашай краіне навучальнай установе па падрыхтоўцы артыстаў балета, нараджаецца дзіўнае мастацтва танца. БДХК — светлы дом, дзе пачынаецца цуд: мара аб сцэне ператвараецца ў рэальнасць, а рухі дасягаюць дасканаласці і віртуознасці.

НАТХНЯЛЬНЫЯ ВЫТОКІ

Пачатак харэаграфічнай адукацыі ў Беларусі быў пакладзены ў 1928-м, калі пры Мінскім музычным тэатры адкрылі харэаграфічны клас. Неўзабаве на яго аснове пачынае працаваць Беларускае студыя оперы і балета, а ў 1939-м адкрываецца харэаграфічны аддзяленне ў Мінскім тэатральным вучылішчы. У маі 1941 года адбыліся першы выпуск прафесійных артыстаў балета. Але працэс развіцця харэаграфічнага мастацтва ў Беларусі вылітаўна перапыніла Вялікая Айчынная вайна...

1945 год. Мінск у руінах. Але ў Вялікім тэатры оперы і балета — адным з нямногіх ашалелых будынкаў — пачынае дзейнічаць Беларускае дзяржаўнае харэаграфічнае вучылішча! У 1995-м яму нададуць статус Беларускага дзяржаўнага харэаграфічнага каледжа, а з 2009-га ён стане Беларускай дзяржаўнай харэаграфічнай гімназіяй-каледжам.

Калі вытокаў станаўлення прафесійнай харэаграфічнай адукацыі ў нашай краіне стаялі Зінаіда Васільева, дзякуючы якой навучанне пачалося ў найлепшых традыцыйных Санкт-Пецяр-

бургскай балетнай школы. Больш за 40 гадоў прапрацавала выкладчыкам класічнага танца бліскучая балерына Марыінскага тэатра Ніна Младзінская. Вялікі ўклад унесла заслужаны дзеяч культуры Беларусі Клаўдзія Калітоўская, якая ўзначальвала вучылішча на працягу чвэрці стагоддзя. Значнай была дзейнасць мастацкіх кіраўнікоў каледжа, знакамітых педагогаў: народнага артыстаў Беларусі Іры адзіленне ў Мінскім тэатральным вучылішчы. У маі 1941 года адбыліся першы выпуск прафесійных артыстаў балета. Але працэс развіцця харэаграфічнага мастацтва ў Беларусі вылітаўна перапыніла Вялікая Айчынная вайна...

ТАЛЕНАВІТЫ ПАСЛЯДОВАТНІКІ

Справу першапроходцаў працягваюць выбітныя педагогі. Пасля заканчэння сямігодня кар’еры ў каледж прышлі працаваць вядомыя майстры сцены: заслужаны дзеячы мастацтваў Рэспублікі Беларусь Аляксандр Калядзенка і Ніна Дзячэнка, народнага артыстаў Беларусі Юрыя Траяна і Інаса Душкевіча, заслужаны артысты Рэспублікі Беларусь Сяргей Пасяхін, Аляксандр Фурман, Ларыса Младзевы-Шумская і Жанна Лебедзева. Пасяхова сумашчаю артыстычную дзейнасць у Вялікім тэатры Беларусі і выкладчыку народнага арты-

ты Рэспублікі Беларусь Волга Гайко і Канстанцін Кузняцоў, заслужаны артысты Рэспублікі Беларусь Марына Вежнэвец і Юрыя Кавалёў, дыпламант міжнародных конкурсаў Сяргей Мікель. Плённа працуюць на педагагічнай ніве Уладзіслава медаля Фран-

цыска Скарыны, выкладчыца Волга Лало са сваімі таленавітымі выхаванкамі

Дырэктар БДХК Зорыя Пятроўна Дусенка

Выкладчыца Лізавета Венска навучае трыякурсіўца Марыту Шыбанува характарнаму танцу

Юрыя Траян (выпуск 1968), народны артыст Беларусі, доўгія гады — галоўны балетмайстар Вялікага тэатра Беларусі, цяпер — выкладчык дуэтна-класічнага танца, металыст, алказны за мастацкае кіраўніцтва БДХК:

— Увесь час паспяховай работы Наньцяна-балета акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Рэспублікі Беларусь балетная трупя фарміравалася і штогод папаўняецца артыстамі, падрыхтаванымі ў каледжы. У складзе трупы выпускнікі аб’еззілі палову свету і ўсюды дастойна прадставілі нашу краіну.

Лізавета Венска (выпуск 2019), педагог:

— Шчаслівая, што маю гонар працаваць побач з вялікімі прафесіяналамі на ніве айчынай педагагікі балета!

Выкладчыца Ганна Гур’яновіч займаецца з другакурсніцамі Арынай Паўлюковай і Валерыяй Талкачовай

а таксама Наталія Нікалаева, Аксана Сямёнава, Ганна Гур’яновіч, Наталія Філіпава, Людміла Геронік, Вікторыя Далзішкіліна, Волга Кладава, Павел Кацельніцаў, Юлія Красоўская, Юрыя Лапша, Волга Лыжына, Маргарыта Панкова, Аляксея Чарнышэвіч і іншыя таленавітыя настаўнікі.

ШЫРОКІЯ ДАЛЯГЛЯДЫ

Навучанне ў БДХК ажыццяўляецца па спецыяльнасці “Мастацтва балета” з прывяненнем кваліфікацыі “Артыст. Кіраўнік творчага калектыву. Настаўнік”. У гімназію прымаюцца па конкурсным адборы хлопчыкі і дзяўчынкі, якія скончылі 4-ы клас сярэдняй школы. Акрамя агульнаадукацыйных прадметаў, тут вучаюцца і спецыяльныя, кожны прадзодзіць індывідуальнае навучанне на класе ігры на фартэп’яна. І робіць гэта пасяхова! Мінулы год, які і папярэдні, быў багаты на дасягненні ў міжнародных конкурсах.

Аляксандр Фурман (выпуск 1981), заслужаны артыст Беларусі, вядучы выкладчык:

— Выкладчыца класічнага танца, металыст, алказны за мастацкае кіраўніцтва БДХК:

— Увесь час паспяховай работы Наньцяна-балета акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Рэспублікі Беларусь балетная трупя фарміравалася і штогод папаўняецца артыстамі, падрыхтаванымі ў каледжы. У складзе трупы выпускнікі аб’еззілі палову свету і ўсюды дастойна прадставілі нашу краіну.

Фёдар Міхаленка, трыякурсік:

— Артыстам можна быць не быць, а Чалавекам быць абавязаны! Гэтаму нас вучаць у гімназіі-каледжы, гэтага мы імкнёмся прытрымлівацца. Му-сціць, таму ў свеце кажуць: беларуская балетная школа вылучаецца асаблівай духоўнасцю.

Аліса Абрамовіч, трыякурсіца:

— Людзі дзяляцца на тых, хто стаяць на сцэне, і тых, хто сядзіць за кулісамі. Шп’ер’я на сцэне, слухаю апальсменты гледцоў і ведаю, што за кулісамі — мае педагог, які перажывае за мяне. Спаліваю, праз гэта публіка будзе апальсваць ужо маім вучням, а я за кулісамі буду хваляцца за іх.

Арына Паўлюкова, другакурсніца:

— Людзі дзяляцца на тых, хто стаяць на сцэне, і тых, хто сядзіць за кулісамі. Шп’ер’я на сцэне, слухаю апальсменты гледцоў і ведаю, што за кулісамі — мае педагог, які перажывае за мяне. Спаліваю, праз гэта публіка будзе апальсваць ужо маім вучням, а я за кулісамі буду хваляцца за іх.

Валерыя Талкачова, другакурсніца:

— Калі я ўпершыню ўчылася ў тэатры вытанчаны рухі прыгожых балеран, пачула чароўную музыку, была настолькі ўражана, што захвэла стаць часткай тэатра чараўна-калдэжа свету. Вучоба ў гімназіі-каледжы дае магчымасць спаліваць асновы балета і ўласнавальна майстэрства. Лічыць тут зарганізаваць характар, я вучуся дысплінаваць і развіваю ўпярэсць. Працуюць над сабой даволі шмат штодзень, і гэта ніпроста. Але ж вынікі пачаюць!

Дарына Кушчэвіч, першакурсніца:

— Ужо ўдэльнічача ў шматлікіх рэпетыцыйных спектаклях, выканала розныя ролі. Кожны дзень лічу на заняткі з рэалістаў, бо ведаю: тут рабіцца лепшай. Спаліваюся, дзіцячая мара стаць балерынай Вялікага тэатра дзейнасця.

ВАЖНЫЯ ІНІЦЫАТЫВЫ

Выпускнікі гімназіі-калдэжа працуюць ва ўсіх харэаграфічных калектывах нашай краіны, у тым ліку ў Вялікім тэатры, Беларускам дзяржаўным акадэмічным ансамблі танца Беларусі, Беларускам дзяржаўным акадэмічным заслужаным харэаграфічным ансамблем “Харошкі”. Завяваюць медалі ў самых прэстыжных міжнародных балетных форумах, з ашматом выступаюць за мяжой і канцэртнымі праграмамі і харэаграфічнымі спектаклямі.

Калектывы БДХК праводзіць творчыя практы, якія маюць асветніцкі, адукацыйны і выхавальны мэты. Сярод іх — грамадзянска-патрыятычная акцыя “І памятае свет выратаваны...”, для моладзі, дабрачынная калядная акцыя “Дзеці — дзесяць” для выхаванцаў дзіцячых дамоў, школ-інтэрнатаў, цэнтраў карэкцыйнага развіцця, у шматлікіх і малазабяспечаных сем’ях. Арганізуюцца шыквыя мерапрыемствы для ветэранаў Вялікай Айчынай вайны і працы, для членаў Беларускага таварыства інвалідаў. Навучэнцы заняты ў балетных спектаклях Вялікага тэатра Беларусі, Беларускага акадэмічнага музычнага тэатра, у шматлікіх канцэртах.

МІЖНАРОДНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Балетная школа БДХК вядомая даўка за межамі краіны. У розныя гады тут вучыліся студэнты з розных куткоў планеты. Сёння мастацтва балета наараўне з беларусамі спастаюцца грамадзяне Расіі і Японіі. Гімназія-калдэж актыўна супрацоўнічае з замежнымі калегамі, з адымлююцамі з рэгіёнаў Расійскай Федэрацыі: заключаны дагаворы з Пермскім дзяржаўным харэаграфічным вучылішчам, Самарскім харэаграфічным вучылішчам (калдэжам), Ніжагародскім тэатральным вучылішчам (калдэжам) імя Я.А. Еўсцігнева і з Маскоўскай дзяржаўнай акадэміяй харэаграфіі. Беларускаю ўстаноў адукацыі часта наведваюць паслы і прадастаўнікі замежных дзяржаў, акрэдытаваныя ў Рэспубліцы Беларусь, іншыя высокапастаўленыя госці.

Ужо стаў традыцыйным Рэспубліканскі адкрыты фестываль-конкурс харэаграфічнага мастацтва “Піруэт”, які гімназія-калдэж праводзіць пры падтрымцы Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Сялета ён прайдзе 22 сакавіка чаввёрты раз. Папулярнасць спаборніцтва імкліва расіе. На думку дырэктара Зоры Дусенка, гэта яркая падзея ў культурным жыцці краіны, своеасаблівы парад харэаграфічных школ і калектываў. Танцоры, якія прыходзяць праз такія выпрабаванні, атрымліваюць імпульс для прафесійнай і творчага росту.

Святлана ЧЭКАЛАВА
Фота Уладзімера ШПАПАКА і з архіва гімназіі-калдэжа

На карысць моладзі

IV Рэспубліканскі конкурс хараграфічнага мастацтва “Дэнс кангрэс” стартуе ў Мінску 25 красавіка.

Міжнароднага фестывалю сучаснай хараграфіі.

Ацэньваць танцавальнае майстэрства будучы вядомыя прадстаўнікі хараграфічнага мастацтва Беларусі і замежжа.

Упершыню прыедзе артыст балета, тэатральны рэжысёр, народны артыст Расіі Андрэй Ліпа, а таксама выбітны хараграфы з Казахстана, — распавядае Наталя Карчэўская. — Кожны год абнаўляем судзейскі склад, каб больш прафесіяналаў убачылі ўзровень хараграфічнага мастацтва ў нашай краіне.

Яркі элемент конкурснай праграмы — “Лінія памяці. Код ваіны”. Ваенна-патрыятычны праект рэалізаваны дзякуючы гранту Кіраўніка дзяржавы ў 2023 годзе. Дзясяткі чалавек, чатыры сямінацыйныя пляцоўкі, якаснае гукавое і святлавое суправаджэнне, цікавыя відэакантэнт — канцэрт зойме годнае месца сярод прысвечаных Вялікай Перамоце мерапрыемстваў.

Пасля конкурсу запланаваны восем канцэртаў у розных напрамках хараграфічнага мастацтва, дзе выпускнікі ўніверсітэта прадставіць свае работы.

— Мерапрыемствы стартуюць у першай палове мая на сцэне спартыўна-культурнага цэнтру БДУКМ. Зможам убачыць, на якім узроўні знаходзіцца нашае маляцтва талентаў. Многія з іх — лаўрэаты спецфонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі, — расказвае рэктар. — Касцрычкі прывесім дэманстрацыю 50-годдзя ўстаноў — першы сур’ёзны юбілей ВНУ.

Вялета ГРЫНКЕВІЧ
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

— Пераможцы мінулых гадоў актыўна ўдзельнічаюць у канцэртнай дзейнасці Беларусі. Для лаўрэатаў адкрыты найлепшыя пляцоўкі — найважнейшае дасягненне спартыўнага, — распавядае рэктар. — Да прыкладу, Карына Митлікава з Рагачова — прызёр 2024-га — выступіла на заключным гала-канцэрте “Марфону адзіства”. Дзівуча на трапіла ў шэраг выканаўцаў трагічнай мініюры “Хані” — аднаго з самых шчырных і канцэнтраваных нумароў. Важна і тое, што “Дэнс кангрэс” адпавядае ўсім крытэрыям для атрымання заахованай спецфонду Прэзідэнта.

Сёлета спартыўна-культурнага цэнтру БДУКМ. Да мінскай сцэны канкурсанты пройдуць адборачны тур, які прадугледжвае стварэнне відэазапісу. Іх колькасць, як адзначыла Наталя Карчэўская, традыцыйна пераўвядзе выніковы склад удзельнікаў.

— “Дэнс кангрэс” адкрыты для сольных выканаўцаў, дзютаў і калектываў з розных рэгіёнаў Беларусі. Дапускаюцца танцавальныя нумары, створаныя на працягу апошніх тры гадоў. Гэтае правіла дае істотны стымул для развіцця хараграфіі Беларусі, — распавядае рэктар. — Спартыўна-культурнага цэнтру БДУКМ. Да мінскай сцэны канкурсанты пройдуць адборачны тур, які прадугледжвае стварэнне відэазапісу. Іх колькасць, як адзначыла Наталя Карчэўская, традыцыйна пераўвядзе выніковы склад удзельнікаў.

— Мярэпрыемствы стартуюць у першай палове мая на сцэне спартыўна-культурнага цэнтру БДУКМ. Зможам убачыць, на якім узроўні знаходзіцца нашае маляцтва талентаў. Многія з іх — лаўрэаты спецфонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі, — расказвае рэктар. — Касцрычкі прывесім дэманстрацыю 50-годдзя ўстаноў — першы сур’ёзны юбілей ВНУ.

Вялета ГРЫНКЕВІЧ
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

Падчас III Рэспубліканскага конкурсу хараграфічнага мастацтва “Дэнс кангрэс”, 2024

Падрабязнасці пра адборачны тур “Дэнс кангрэс” і запланаваныя мерапрыемствы можна знайсці на сайце Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтва.

Баль па традыцыі адкрыўся паланэзам

Пад мірным небам

Вытанчанасць і прыгажосць, мужнасць і высакароднасць: раённы ваенна-патрыятычны баль “Пад зорным небам лютага” праішоў у Барысаве.

Мерапрыемства, прысвечанае 80-годдзю Вялікай Перамогі і Дню абароны Айчыны і Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь, разгарнулася ў Палацы культуры імя М. Горкага. На танчальніцы — прадстаўнікі мясцовых прафсаюзаў, арганізацый, вайскоўцаў, пачэсных гошч, іншыя аматары бальных танцаў. Выдатны настрой стваралі ваенныя аркестры, выхаванцы Барысавскай дзіцячай хараграфічнай школы мастацтваў, астранды аркестр “Джайв” Барысавскай дзіцячай му-

зычнай школы мастацтваў, запрошанае выканаўцаў, у тым ліку саліст Беларускай філармоніі Ілья Самаль. — Беларусь — краіна магчымасцей! Мы маем магчымасць выхоўваць дзяцей, атрымліваць адукацыю, дасягаць святых. А галоўнае — жыць пад мірным небам, — падкрэсліў пачэсны гошч, дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па нацыянальнай бяспецы Руслан Касмын.

— Мы імкнёмся ствараць умовы для рэалізацыі творчага патэнцыялу людзей. І падобныя формы арганізацыі вольнага часу гэтаму салзэйнічаюць. А яшчэ ўмцоўваюць цікавае да нашай гісторыі і культуры, — лічыць старшыня Мінскай абласной арганізацыі прафсаюза работнікаў дзяржаўных і іншых устаноў Уладзімір Фільмоў.

— Нам засталася ад прадукцыі багатай культурнага спадчына, якую трэба вывучаць і берачы, гераічная гісторыя, якую неабходна напамінаць новымі здзяйсненнямі, каб з годнасцю перадаць будучым пакаленням, — адзначыла старшыня Барысавскай раённай арганізацыі прафсаюза работнікаў дзяржаўных і іншых устаноў Наталя Сільванка. — І баль прадэманстраваў імкненне моладзі да харажаным гэтага спадчыны.

Святлана ЧКАЛАВА

Лізавета Лапо (віяланчэль)

ТВОРЧЫ ПАЛЁТ

Хор гучаў з віяланчэлю (“Святы” сучаснага аўтара Джона Таўенера), флейтай (часткі з літургіі “Захаваны анёл” Ралфіна Шчадрына), беларудскім барытонам Кірылам Жаровіным — салістам Дзяржаўнага камернага музычнага тэатра “Санкт-Пецярбург Опера” (творы Георгія Свірыдыдава). Але ў цэнтры — менавіта беларудскія кампазіцыі і найперш прэм’еры.

Своесабылівым эпіграфам да ўсяго канцэрта сталі словы Эжаюперы, скарыстаныя Вячаславам Кузняцовым у “Рэчытатыве і харале”: “Са смерцю кожнага чалавека памірае невядомы свет”. Іх паўторы шпотаў гучалі з розным сэнсавым адценнем, а харал пакаіду лачушчэ прасвятлення. Прэм’еры хор “У мігціны лампады” Алены Атрашкевіч на словы Людмілы Войнавай “Ядучы традыцыі старадаўніх зямельных распеваў і сучасных патрыятычных песень, удасціўшы беларудскай эстрадзе. Знакамітае балетнае Аляксандра Яўгена Глебава ў харавай версіі Веранікі Астапенка набыліся да жанру калыханкі, а шхі ўзыходзячы пасах у канцы нагадаў лунанне анёла. Значнай падзеяй стала першае выкананне напісанага ў 1996-м “Псалма 150” Алега Яічанкі, дзе да вакаліста даліся трубы, трамбаны, арган. Тур спалучаў харальнасць з авангардным гучаннем. Невыпадковым быў і выбар інструментарыя: кампазітар працаваў арганістам нашай філармоніі, менавіта ён адкрываў усталюваны ў гэты гады інструмент. Дуэна харава я медзь успрымалася тут далатковай імітацыяй аргана.

Капэла працягвае ўрочаваць уласных аўтараў, якія становяцца чальцамі Саюза кампазітараў.

Генеральны дырэктар Беларускай дзяржаўнай філармоніі Аляксандр Нікіта

Галоўны дырэктар капэлы Вольга Янум

Капэльна, у суправаджэнні

Дзяржаўная акадэмічная харавае капэла імя Рыгора Шырмы справіла 85-годдзе. Юбілейная вечарына ўтрымлівала шмат віншаванняў, узнагарод і, вядома, багатую канцэртную праграму, дзе хапала прэм’ераў.

Падчас канцэрта

УШАНАВАННЕ

Віншавальны адрас міністра культуры, заслужанага артыста Рэспублікі Беларусь Руслана Чарнецкага зачытаў яго першы намеснік Дзмітрый Шляхцін. Ён уручыў калектыву юбілейную граматы вядомасці.

Шмат добрых слоў выказалі дырэктар Беларускай дзяржаўнай філармоніі Аляксандр Нікіта і яе мастацкі кіраўнік, заслужаны артыст Беларусі Юрый Гільдзюк, які назваў капэлу адным з горадаўтваральных калектываў нацыянальнай культуры і перааў віншаванне ад Саюза музычных дзеячаў.

З прамовамі таксама выступілі старшыні Беларускага саюза кампазітараў Алена Атрашкевіч і чалец праўлення Алег Халоска. Яны ўручылі палыкі БСК капэле, яе галоўнаму дырэктару Вользе Янум і падзяліліся ўспамінамі пра творчае супрацоўніцтва. Так, Алег Халоска, які 15 гадоў працаваў артыстам хору, заслужаны артыст Беларусі Юрый Гільдзюк, што менавіта тут адбылося станаўленне яго як чалавека і кампазітара. Цёпла адгуквалася пра калектыв і вядучая канцэртна — музыказнаўца Вольга Брылон.

Сяргей Балька (флейта)

Фактар эвалюцыі

Выстава “Спадчынасць працуе ў галерэі “Універсітэт культуры” да 15 сакавіка. Экспазіцыя раскрывае 30-гадовае шлях кафедры дзяржаўна-прыкладнага мастацтва Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў.

— “Спадчынасць” дэманструе працы студэнтаў і выкладчыкаў, а таксама выпускнікоў БДУКМ. Прадстаўлены творы выкананы ў розных тэхніках дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва: кераміка, саломаллячэнне, ткацтва, батык, валянае, выцінанка, разьба па дрэве.

Сёння педагогі кафедры выкладаюць 24 акадэмічныя дысцыпліны, кіруюць вучэбнай і вытворчай практыкай, вядучы навукова-даследчую і выхавальную работу. Вынік пільнай працы — 30 выпускнаў дзёнай і 27 заочнай формаў навучання, мноства ступендзяцтваў спецфонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі, а таксама пераможцы міжнародных і рэспубліканскіх конкурсаў.

Вялета ГРЫНКЕВІЧ

КРОК ЗА КРОКАМ

Гісторыя “Быліны” пачынаецца ў 1970-х, калі група энтузіястаў сабралася на базе гомельскай дзіцячай музычнай школы мастацтваў №1 імя П.І. Чайкоўскага. Спачатку гэта былі неформальныя рэпетыцыі, выступленні на прапрыяцтвах і ў сельскіх клубках. Фарміраванне завяршылася ў 1985-м, калі аб’яднанне атрымала ясна вызначаную структуру, прафесійны падыход і стабільны рэпертуар. Значную ролю ў гэтым адыграў дэмакрат Валяцін Траянаў.

У 1994 годзе ансамбль узначаліў выпускнік Маскоўскага інстытута культуры Уладзімір Баглай, які пашырыў рэпертуар і падняў мастацкі ўзровень.

— У той час Валодзя, хоць і быў яшчэ маладым, ужо меў глыбокія веды і вопыт. Падчас падарожжаў па Расіі ён грунтоўна вывучаў традыцыі выканання на народных інструментах. Выдатна разбіраючыся ў матэрыяле, умеў арганізаваць працу гурта, ствараў інструментуюкі і знаходзіў нестандартныя творчыя рашэнні. Дзякуючы яго намаганням значна пашырыўся спіс твораў, і ўжо ў 1996-м калектыву было прысвоена званне народнага, што ўзяло яго прафесійны статус і зрабіла выступленні яшчэ больш зыбавымі. Пасля смерці Баглая ў 2006-м я працягнуў развіваць і захоўваць яго творчы набытак, — успамінае Аляксандр Васільевіч.

З прыходам выпускніка Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі Аляксандра Склема на пасаду кіраўніка творчай групы ансамбля стаў яшчэ больш праяўляцца ў 2013 годзе “Быліны” атрымала званне “Заслужаны аматарскі калектыв”.

— Нягледзячы на тое, што ўсе ўдзельнікі маюць вышэйшую музычную адукацыю, мы застаёмся аматарскім калектывам, таму што граем не дзе-ля заробку, а з прывычна аданасці народнай музыцы. Гэта прадыхтавана шчырым жаханнем захоўваць і перадаваць традыцыі, атрымліваць радасць ад творчасці і дзяліцца ёю з публікай, — тлумачыць кіраўнік.

СУЧАСНЫЯ ПАВЕВЫ

“Быліна” захоўвае традыцыйны для ансамбля народных інструментаў склад: балалайка, домры, баяны, гармонікі. Асаблівы гонар калектыву — віртуозны гарманіст Андрэй Фядзіш, лаўрэат міжнародных конкурсаў. Дзякуючы яму ў Гомелі з’явіўся клас навучання ігры на гармоніку, адзін з нямногіх у музычных школах па ўсёй Беларусі.

Цяперашні рэпертуар уключае фальклорныя матывы, арыгінальныя апрацоўкі і вядомыя міжнародныя кампазіцыі. Выконваюцца творы беларускіх аўтараў Віктара Малыша, Леаніда Маліноўскага, Валерыя Кузінава, а таксама расійскага Яўгена Дзярбенкі.

— Мы іграем не толькі аўтэнтычныя мелодыі, але і сучасную класіку. Напрыклад, Антонія Вівальды выдатна гучаць на нашых інструментах. А імяўна дадалі ў рэпертуар твор японскага кампазітара Дзё Хісаішы, — распавядае Аляксандр Васільевіч.

Гукі мінулага, што чаруюць і сёння

У культурнай палітры Гомельшчыны заслужаны аматарскі калектыв народных інструментаў “Быліна” займае асаблівае месца. Чым ён адметны? Пра творчы шлях і перспектывы ансамбля распавёў яго кіраўнік Аляксандр Склема.

“Быліна” актыўна эксперыментуе з рознымі стылямі, выкарыстоўваючы ў аранжыроўках элементы джаза і рока.

— Народныя інструменты дазваляюць пашыраць межы традыцыйнага гучання. Мы ўжываем джазавыя гармоніі, складаныя рытмы, дадаём драйв, уласцівы рок-стылю. Гэта робіць нашы выступленні цікавымі для сучаснага слухача, прывявае моладзь, — адзначае кіраўнік ансамбля.

ПРЭСТЫЖНЫЯ ПЛЯЦОЎКІ

“Быліна” заваёўвае сэрцы слухачоў, выступаючы на самых прэстыжных канцэртных пляцоўках Беларусі. Высокае выканальніцкае майстэрства адзначаецца як на рэспубліканскіх, так і на замежных конкурсах і фестывалях.

Сярод найбольш значных падзей у творчай скарбонцы заслужанага калектыву — удзел у справядлівым гала-канцэрце Гомельскай вобласці “Галасы Палесся ў прасторах свету”, які абыўся летась у Палатцы Рэспублікі ў рамках фестываля “Беларусь — мая песня”.

Асаблівы гонар “Быліны” — выступленне падчас адкрыцця рэспубліканскай грамадска-культурнай акцыі “Марфон адзінства”: музыканты паступілі на самай вялікай пляцоўцы краіны “Мінск-Арэне”. У рамках гэтага маштабнага праекта таксама з поспехам прайшлі сёлета канцэрты ў Гомелі і Жлобіне.

— Выконваць народную музыку ў такіх месцах — пашана і вялікая адказнасць. Мы бачылі, як глыбока замірае, слухаючы нашы мелодыі, як змацываюць усмешкамі кожны твор, — дзеліцца ўражаннямі Аляксандр Склема.

Акрамя выступленняў у Беларусі, ансамбль з поспехам прадстаўляе родную культуру па ўсім свеце. Турт неаднаразова становіцца лаўрэатам міжнародных фестываляў ды конкурсаў, такіх як “Дзяніроўскія галасы” у Дуброўне, “Звінічы цымбалы і гармонік” у Паставах, а таксама рэгіянальнага свята “Граў гармонік” у Ельску, удзельнічаў у “Тыдні балалайкаў” у Санкт-Пецярбургу ды шматлікіх іншых форумах.

ЯДНАЮЧЫ ПАКАЛЕННІ

Сёння гэты заслужаны калектыв не проста творчая суполка, а сапраўдная школа пераемнасці. Пачатковыя прыходзяць, вучацца ў дасведчаных музыкантаў і засвойваюць нацыянальныя культурныя традыцыі.

— Напэўна, цяпер я самы старэйшы сярод удзельнікаў. Моладзь актыўна далучаецца, улагоднае сваё майстэрства, падхоплівае традыцыі. Менавіта ёй дазваляецца весці ансамбль у будучыню, — падкрэслівае Аляксандр Васільевіч.

“Быліна” — узор таго, наколькі народная музыка здольная аднавіць пакаленні і знаходзіць водук у сэрцах сучаснікаў. Наша культурная спадчына не страчвае каштоўнасці і прывявае напэўна канцэртныя залы шчыраасцю і глыбінёй.

Ганна КАЛІНІНА
Фота з архіва калектыву

Між даўнінай і сучаснасцю

Слаўгарадскі раённы гісторыка-краязнаўчы музей — адзін з самых маладых у Беларусі: адкрыты ў жніўні 2015 года. Але за час свайго існавання калектыв здолеў правесці плённую працу па камплектаванні больш за 20 музейных калекцый, зборы і навуковай апрацоўкі амаль 2,4 тысячы прадметаў асноўнага фонду. Штогод установа абслугоўвае больш за 7000 наведвальнікаў. Толькі летась тут пабывала 65 экскурсійных груп з розных куткоў краіны.

— Наш музей ствараўся з чыстага аркуша: падобнай установы ў Слаўгарадскім раёне не існавала, — расказвае дырэктар Святлана Мельніцова. — Сёння ў нас адкрыты для наведвання чатыры пастаянныя экспазіцыі, функцыянуе выставачная зала, у якой штогод прадстаўлена больш за 30 часовых экспазіцый.

ПРАЗ СТАГОДЗІ

У зале “Археалогія і прырода” сабраная багатая калекцыя знаходак, зробленых пры раскопках археалагічных помнікаў Слаўгарадчыны, якія даюць уяўленне аб найстаражытнейшай мінуўшчыне краю. Тут у храналагічным парадку прадстаўлены разнавыя комплексы розных эпох — ад палеаліту да Сярэднявечча.

— Асноўныя прынцыпы, якія мы выкарыстоўвалі пры стварэнні экспазіцыі, — гістарычная дакладнасць, навуковы падыход і значнасць матэрыялаў, — тлумачыць Святлана Іванаўна.

Акрамя найбольш характэрных прадметаў розных часоў і культуры, можна убачыць дыяраму прыроды, макет-рэканструкцыю гарадзішча, графічныя работы. Унікальныя экспанаты — зуб маманта, які быў знойдзены ў 1985-м у даламітавых кар’ерах Слаўгарадскага раёна, і прасліца для вераіаця IX-XIII стагоддзяў, якую знайшлі ў годзе ў 2013-м.

— Зала “Этнаграфія” дазваляе паказаць пераемнасць у гісторыі і культуры мясцовых жыхароў, — кажа дырэктар. — У аснове экспазіцыі — прапоўнае жыццё сялян розных стагоддзяў, паўдзельнічы “жаночыя” і “мужчынскія” працы. Асобна распаўсюджана аб асаблівасцях традыцыйнага строю Слаўгарадскага раёна. У цэнтры залы знаходзіцца незвычайны элемент — лавачкі-бірвенчы, якія мы выкарыстоўваем падчас правядзення музейна-педагагічных заняткаў, а наведвальнікі ахвотна размяжваюцца на іх для апацываньня і фатаграфавання.

У наступным пакоі расказваюцца аб стаўленні савецкай улады ў Прапойскай вобласці Быхаўскага павета, якім быў край у 1920–1930-я, пра яго

гісторыю ў ліхалесце. У 2021-м экспазіцыю дапоўнілі раздзелам “Генахыд беларускага народа на тэрыторыі Прапойскага раёна, акупаванай нямецка-фашысцкімі захопнікамі ў гады Вялікай Айчыннай вайны”.

— Экскурсантаў уравае дыярама, прысвечаная вызваленню раёна, серыі мастацкіх работ, дакументы. Напрыклад, пропуск, напісаны ад рукі кіраўніком Прапойскай падпольнай арганізацыі Сцяпанам Саўчанкам, вядомы ў адным з экспазіцый, — адзначае Святлана Мельніцова. — Даросля і дзеці заўсёды затрымліваюцца каля інсталіяў, якія імітуе вайну. Па ёй — фатаграфія ўдзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны. Падоўгу ўгледваюцца ў твары герояў, учытваюцца ў іменны і прывітчы людзей, якія коштам неверагодных намаганняў і нават уласнага жыцця адвалялі ў ворага родную зямлю — для іх, сённяшніх пакаленняў. Нашчадкі памятаюць, нащадкі дзякуюць!

НАГОДА ДЛЯ ГОНАРУ

Самая новая музейная экспазіцыя — “Раён у складзе БССР. 1960–1991 гг. Развіццё раёна на сучасным этапе”. Цэнтральная частка адведзена пад гісторыю Беларускай Рэспублікі Беларусь і “Рабочая паездкі Кіраўніка дзяржавы ў Слаўгарадскі раён”.

Тут можна убачыць фатаграфіі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі падчас наведвання нашага краю, а ён быў чатыры, чым мясцовыя вельмі ганарыцца, — прапавяе экскурсую Святлана Іванаўна. — А вост пакоі асаблівых дакументаў, якія падалі калегі з Музея сучаснай беларускай дзяржавы: заява кандыдата ў Прэзідэнта А.Р. Лукашэнкі, першая перадыбарная праграма “Адвесьці народ ад прорвы”, першае пасведчанне Прэ-

1. Музейны комплекс “Слаўгарод” 888 лет

2. Святлана Мельніцова

3. Пропуск, напісаны ад рукі кіраўніком Прапойскай падпольнай арганізацыі Сцяпанам Саўчанкам

4. Зуб маманта

5. Летага 2022 г.

6. Школьнікі знаёмяцца з гісторыяй роднага краю

7. Урок у музеі “Сакрэты бабулінага кудраў”

8. Музейны комплекс “Слаўгарод” 888 лет

9. Святлана Мельніцова

10. Святлана Мельніцова

11. Святлана Мельніцова

12. Святлана Мельніцова

13. Святлана Мельніцова

14. Святлана Мельніцова

15. Святлана Мельніцова

16. Святлана Мельніцова

17. Святлана Мельніцова

18. Святлана Мельніцова

19. Святлана Мельніцова

20. Святлана Мельніцова

21. Святлана Мельніцова

22. Святлана Мельніцова

23. Святлана Мельніцова

24. Святлана Мельніцова

25. Святлана Мельніцова

26. Святлана Мельніцова

27. Святлана Мельніцова

Назіральнік за выпадковасцю

Рэтрэспектыва легенды беларускай фатаграфіі Віктара Бутры ў Нацыянальным цэнтры сучасных мастацтваў мае назву "Эфект назіральніка". Гэты навуковы тэрмін адлюстроўвае цікавую амбівалентнасць: з аднаго боку, назіральнік — той, хто апрайрэы не ўмешваецца ў падзеі, з другога — ужо сама яго прысутнасць нейкім чынам на тыя падзеі ўплывае. Менавіта ў статусе назіральніка бачыць сябе аўтар выставы: "Праз пасрэдніцтва фота я збіраю матэрыял для тых, хто можа яго даследаваць". Каго ён меў на ўвазе ў гэтай загадкавай фармулёўцы? Напэўна, кожнага, хто прыдзе ў залы НЦСМ, каб пазнаёміцца з творчым наборам фатаграфіаў, які ніколі не імкнуўся браць на сябе шмат увагі.

ЗДЫМАЦЬ ТОЕ, ШТО НАВОКАЛ...

Самая даўняя з прадстаўленых на выставе здымкаў зробленыя яшчэ ў 1959-м. Падлеткі з цікаўнасцю атачылі трубы з гарачай вадой, з якіх віецца пара... Тады аўтару было 15, але ён лічыў, што творчы шлях пачаў на два гады раней!

Віктар Бутра наўмысна не фрагментуе сваю творчасць на стандартныя перыяды: вучоба, сталенне, майстэрства... "Ды які я майстар, перастаньце!" — любіць казаць ён. І ў гэтым сэнсе нешта большае за звычайную сціпласць. Бо як тады, у асветніцкім дзяцінстве, так і цяпер ён кі-

руецца алімпіям пакемнем: "Мне цікава здымаць тое, што навокал мяне". Большасць здымкаў зробленых за амаль сем дзесяцігоддзяў творчасці, не пастановачныя, а "ўбачаныя". Фатаграф і сапраўды абраў у дачыненні да рэальнасці сціпую ролю назіральніка. Ахрысціўшыся ад уласцівага многім творцам жадання зрабіць гэты свет прыгажэйшым ды цікавейшым — прынамсі, на сваіх добра зрэжысаваных здымках, якія атрымаліся з саотага дубля.

На фота Віктара Бутры жыццё паўстае... такім, якое яно ёсць. То-бок поўным дзівацтвам і натуральнай, не прыдуманай, "нефільтраванай" прыгажосці, што тоіцца ў самых звычайных, здавалася б момантах.

НЯСПЫНЕННЫ ІМГНЕННІ

Вядома, крытэрыі добрага фота ў кожнага аўтара свае. У далейшым выпадку сфармуляваць іх — заданна не з прастых. Цяжка зразумець, паводле якіх параметраў Бутра вылучыў гэты момант рэчыва і сярод іншых — каб паспець яго зафіксаваць ды потым змясціць у рамку.

— Ніякіх вызначаных крытэрыяў у мяне няма, — прызнаецца ён. — Хіба толькі мурашкі па скуры. Шыбе нешта чапляе, ты нібы адчуваеш штуршок: здымаць, пакуль не позна! Бо жыццё не стаіць на месцы. Чацей мне ўдаецца зрабіць усёга адзін-два кадры, а потым нешта мяняецца. Бывае, не паспеў, і гэты кадр доўга і помсліва вымалёўваецца ў свядомасці... Некаторыя моманты заставаліся ў памяці гадамі — на той выпадак, калі гэты нейкім чынам паўтарацца, каб я быў гатовы. Але звычайна шансы дацца толькі аднойчы.

Пытаю, ці не было жадання рэканструаваць тыя "ніспыненыя імгненні" штучным чынам. Маўляў, паўтарыць, калі ласка, яшчэ раз... Ды фатаграф адкавае катэгорычным "не". Выдаваць пастановачныя фота за спонтанныя не ягоны метад.

— Бывала, калі кажаць знаёмому: "Стоп, замры, не рухайся, нічога не мяняй... Я пакуль вазьму здымаць", — згадвае фатамастак. — Аднак звычайна за той апаўхач часу, які мне патрэбны, каб дастаць камеру, людзі

усё адно мяняюцца. І я разумею, што момант сышоў... Зрэшты, мо кожная нядуца была неўпадковай? Мо гэта абарона ад нейкіх неспрыяльных наўстаўстваў для мяне або таго, хто мог апынуцца на здымку?

СПРЫНТАРСКІЯ НАВЫКІ

З героямі сваіх фота аўтар не дамаўляўся папярэдне. Ды і як тут дамаўляцца, калі фіксуеш выпадковыя моманты? Вось, скажам, убацьчы ноці, што тырчаць з акна верхняга паверку студэнцкага інтэрната (дзяўчына зарадала, рыхтуючыся да экзамену). Або ў маскоўскім парку амагарка загару накрылася газетамі, каб не атрымаць залішняю сонца.

— Я паспеў зрабіць хіба пару кадраў, — успамінае Віктар Бутра. У лютэрванскіх фотаапаратаў вельмі гучны шычэчак, а я здымаў з аледзкіх меней чым два метры. Жанчына пачула і быў... не надта задалованая.

І сапраўды, людзі звычайна абайна выбіраюць, у якія моманты, у якім выглядзе і ў якіх ролях ім належыць быць зафіксаванымі на фота. Пераважна іх паставы вывераныя. Ды лішне казаць, што гэта не наш выпадак.

— Не, пра наступствы сваіх здымкаў я не хваляваўся, бо яшчэ шкалярком выйграваў прызвы на спаборніцтвах па бегу, — успамінае Віктар Бутра.

Аднак у адказ на заканамернае пытанне прызнаецца: выкарыстоўваў спрынтарскія навыкі пакуль не даводзілася — прынамсі, ў рамках фатаграфіі.

ВЕЧНЫ АМАТАР

Гэты фатаграф сёння мае ўсе падставы жартаваць пра адноснае ўспрымання ўроству ("Тыя людзі, якіх раней лычылі старымі, здаюцца цяпер... проста сталымі"). І ў ахвоту згадвае, як 13-гадовай Віця разам з іншымі рэальнамастатарамі лянуў у эфіры сігналы першага спадарожніка. А ў 1961-м настайнікі папрасілі вучня выпускнога класа рэагентаў наладзіць працу радыёвулаў — каб школа своечасова пачула навіну пра першы палёт чалавека ў космас.

Здавалася б, эпоха праходзіла пача... Аднак Бутра прызнаецца: пачайна за той апаўхач часу, які мне патрэбны, каб дастаць камеру, людзі

— Для гэтага ёсць фотарэпартажы. Я ж амаатар. Як стаў ім у 1957-м, так і застаюся. Здымаю тое, што мне блізка. Праўда, дасылаў свае фота ў СМІ, прымалі. На ганарары купляў фотапаперу, каб мець магчымасць нейкі час спакойна рабіць тое, што хочаша...

Здымкі Віктара Бутры займелі вядомасць яшчэ ў савецкія часы. Аднак ён абраў іншую спецыяльнасць — медыцыну. Прычым ці не ў самым сур'ёзным яе вымярэнні: доўгі час займаўся мікраскапічнай дыягностыкай пухлінаў і пухлінпадобных працэсаў. Ніякіх павязуў і ўзаемаўплыву паміж гэтай галінай і фатаграфіяй не бачыць.

— Што такое фатаграфія? — пытаецца ён. — Гэта вынік сінтэзу паміж працэсамі пачуццяў, убачаным, ператвораным табою ўспірэннем — і тым момантам, які ты бачыш непасрэдна. Саме дакладнае вызначэнне — рэзюмэ таго, што ў цябе ўнутры, з тым, што альбавіцца тут і цяпер. Нешта актыўна ўстае з твайго мінулага досведу — і кожны выхлывае імгненна складзены вобраз. У мяне часта і вобраз, і назва з'яўляюцца адразу, у адзін момант. Як гэта альбавіцца, які механізм?... Шчыра кажучы, ніколі не пачуваў не спрабаваў тое зразумець і паводле мяняцца. З галавой наогул разабрацца складана. Падчас вучобы ў Рыжскім медыцынскім універсітэце ў Рыжскім медыцынскім універсітэце ў яду каўкеўцам, як у нас казалі, "па галаве" раз мо на восьмы, што было вельмі неблагім вынікам. Але і дасюль... шмат пытанняў узнікае з гэтай нагоды.

АДКУЛЬ УЗЯЛОСЯ "НАТХНЕННЕ"

Зрэшты, фотахіты на выставе таксама прадстаўлены. Здымак "Натхненне дантыгаста" займеў немалую папулярнасць яшчэ ў савецкі час. Ды і сёння яго вельмі часта тэма тых, хто ніколі не ішчавіўся аўтарскай фатаграфіяй.

— Я ўжо сею ў стаматалагічнае крэсла, але тут раптам прыбег іншы пацыент ды ўзманіўся: "Доктар, не магу больш трымаць..." — распавядае гісторыю кадра Віктар Бутра. — Давалося саступіць яму месца. Я стаў здымаць сімптычнаму вымярэнню дантыгасту Аліу Івануічу Трубніку (*ну і паміць! Падзея адбылася ў 1966 годзе! — І.С.*). Ёй патрапіўся кіслы альбач, і міміка малаліткі мяне зашквала. Ды тут чую стогн. Пачаўся апарат у мяне ў руках. Паспеў зрабіць пару кадраў.

Як прызнаецца аўтар, спіяраша назва была іншая: "Засроджаны дантыгаст". Аднак, і пасля большай вобразу з якімі дасяжэнствамі аўтар — ён ужо нібы забранжана для маладзейшых пакаленняў, — тлумачыць яна. — Аднак было важна не будаваць яны помнік пры жыцці, а адлюстраваць творчасць Бутры як неспуныны працэс. Падчас многіх гаўдін нашых разоў, якія папярэджвалі выставе, падчас карпатлівага аббору твораў я зразумела, што мне вельмі толькі ўручыць творчай дзейнасці гэтага шанаванага

ўсім фатаграфам. Таму было важна зрабіць пра яго часанне выказанне.

Сам фотамастак робіць кампліменты куратару, звяртаючы увагу на прадуманасць нават тых драбязуў ў экспазіцыі, на якія не кожны зверне ўвагу.

— Так, Віктар і сам прасіў, каб я адмовілася ад класічнай развескі твораў, — працягвае Дзіна. — Гэта той аўтар, які адлюстроўвае жыццё, а яно ніколі не бывае ўпарадкаваным ды каталагізаваным. Яно заўсёды нібы на цябе наваліваецца, літаральна крычыць нешта ў твар... Вось такога эфекту мы імкнуліся дасягнуць.

На выставе побач з вядомымі фота можна ўбачыць маленькія "кантролькі", варіянтны, нейкія эскізы... А таксама ўзятыя ў рамачку заэмкі фатаграфіаў, дзе адзначаны розныя часткі тэхнічнага апарату, абавязковыя ў тым выпадку, калі працуюць са студыяй. Гэта сёння тэхнічна агульнадасягнутая і бадай, усмягнутая. У мінулыя часы, каб дасягнуць належнага выніку, трэба было ўлічваць мноства параметраў.

Зрэшты, фотахіты на выставе таксама прадстаўлены. Здымак "Натхненне дантыгаста" займеў немалую папулярнасць яшчэ ў савецкі час. Ды і сёння яго вельмі часта тэма тых, хто ніколі не ішчавіўся аўтарскай фатаграфіяй.

— Я ўжо сею ў стаматалагічнае крэсла, але тут раптам прыбег іншы пацыент ды ўзманіўся: "Доктар, не магу больш трымаць..." — распавядае гісторыю кадра Віктар Бутра. — Давалося саступіць яму месца. Я стаў здымаць сімптычнаму вымярэнню дантыгасту Аліу Івануічу Трубніку (*ну і паміць! Падзея адбылася ў 1966 годзе! — І.С.*). Ёй патрапіўся кіслы альбач, і міміка малаліткі мяне зашквала. Ды тут чую стогн. Пачаўся апарат у мяне ў руках. Паспеў зрабіць пару кадраў.

Як прызнаецца аўтар, спіяраша назва была іншая: "Засроджаны дантыгаст". Аднак, і пасля большай вобразу з якімі дасяжэнствамі аўтар — ён ужо нібы забранжана для маладзейшых пакаленняў, — тлумачыць яна. — Аднак было важна не будаваць яны помнік пры жыцці, а адлюстраваць творчасць Бутры як неспуныны працэс. Падчас многіх гаўдін нашых разоў, якія папярэджвалі выставе, падчас карпатлівага аббору твораў я зразумела, што мне вельмі толькі ўручыць творчай дзейнасці гэтага шанаванага

Віктар Бутра памятае імёны людзей і назвы караблёў, якія здымаў болей за

паўстагоддзя таму. А таксама ў дэталях можа пераказаць гісторыі, што стваралі кожны здымак. Нават прыгадае, колькі кадраў ён паспеў зрабіць.

Так, кожны фота Бутры мае канкрэтную гісторыю — але ж яна ў літаральным сэнсе слова застаецца па-за кадрам. Часам гісторыя таймчым, да канца няўзнаёмная. Вось, скажам, здымак дзвюх матораў, якія разыходзіцца амаль пад прамым вуглом. Што і спарэдзіла такую бурэную геаметрыю, вартую фіксацыі на стужцы.

Як распавядае аўтар, справа была ў Віцебску, на Дзвіне. Даве лодкі ішлі амаль усутыг — мабыць, троніруючыся перад саборамі. Ды раптам на ўзбярэжжы з'явілася жанчына, якая зрабіла нейкі знак кіруючы адной з матораў. Той рэзка павярнуў да берага, ледзь унікнуўшы сутыкнення.

Пра ўсё гэта Віктар Бутра ахвотна распавядае кожнаму, калі ў яго запытаць. А што калі талкі магчымасці сумоўя з фатаграфам не будзе? Не можа ж ён усець час прысутнічаць на выставе... Тады, думаецца, глядзяч дасць сабе рады сам. Патагую, вобразы настолькі выразныя, што заўважыць уражываць і без веланга кантэксту.

Праўда, успрынятыя яны будуць неак інчай. Я запытаў у фатаграфа, ці не бянтэжыць яго выпалкі, калі глядзяч гэты кантэкст разумее няправільна або дадумвае.

— Ніколі не хваляваўся адносна таго, які мае фота будуць прычатыныя, — прызнаўся спадар Віктар. — Мне было цікава — я гэта зніў... Кожны вынесе з выставы тое, што ён у стане ўбачыць. У кожнага ўзнікнуць свае думкі або асацыяцыі. А колькі зробленае і надрукаванае фота пачынае жыць уласным жыццём, якое ад аўтара ўжо не залежыць, права гледча — мець сваё меркаванне.

Але ж дзяляць з гледчам Віктару Бутру патрэбны — прынамсі, ён усуправае ў яго ахвотна. Як тлумачыць аўтар, яму заўсёды важна даведзіцца, чаму яго здымак падабаецца або раздражняе.

— А потым ужо сумішчаны аргументна ішчыва гледча з мом успрыманням — і магчыма, прыкпіс да выніку: так, ён мае рашчю, я дапусціў тыя ці іншыя хібы. Та-кі дэялог, даручы, часта ўнікае і сам з сабою. Ён дае вынікі: я разумею, што ў некаторых здымках мае і сапраўды трэба было зрабіць нешта інчай. Ды хіба гэта магчыма? Імгненне ж ужо не выправіць.

Іль СВІРЫН
Фота Дзіны ДАНІЛОВІЧ

Афіша з 28 лютага па 7 сакавіка

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, вул. Леніна, 20, тэл.: 8 017 3970163 (аксусірынае бюро)

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
- **Выстава "Страты і вяртанні. Лёс мастацкіх каштоўнасцей Дзяржаўнай карцічнай галерэі. 1939–1957"**, прымеркаваная да 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і 85-годдзя Нацыянальнага мастацкага музея. **Да 2 сакавіка.**
- **Выстава адной карціны заслужанага дзеяча мастацтваў БССР Дзмітрыя Іванавіча Алейніка (1929–2003) "Край белых бисюў" (1982).** **Да 6 сакавіка.**
- **Выстава "Расія — Беларусь. Скрыжаванне лёсаў".** **Да 31 сакавіка.**
- **Выстава "Катэжы. Аляксандр Рубец. Жывапіс".** **З 28 лютага па 13 красавіка.**
- **Экспурсіі: "Самія-самыя..." (6+).**
- **"Якога колеру зіма?" (6+), "Казкі Усходу" (10+), "Міфы Старажытнай Грэцыі і Рыма" (10+), "Партрэты даўня мінулых пакаленняў..." (10+), "Пісьмо мой каханні" (16+), "Жаночы партрэт" (16+), "Мінск у музеі" (16+).** **Праведзіцца заўсёды.**

МУЗЕЙ ДОМ ВАНКОВИЧАЎ, КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА 1-Й ПАЛОВОЙ ЛІХ СТ.

г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а, тэл.: 8 017 3637796, 8 017 3588878

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
- **Праграма "Кафляныя ілюстрацыі шляхечай сядзібы".** **Праведзіцца заўсёды.**
- **Квэст "Тамніцы старажытнай сядзібы".** **Папярэдні запіс. Праведзіцца заўсёды.**
- **Квэст "Пашукі мінулага".** **Праведзіцца заўсёды.**
- **Экспурсіі "Інтэр'ер шляхечай сядзібы".** **Папярэдні запіс. Праведзіцца заўсёды.**
- **Экспурсіі "Шлях мастака Валенція Ванковіча".** **Папярэдні запіс. Праведзіцца заўсёды.**
- **Экспурсіі "Сядзібы партрэт".** **Папярэдні запіс. Праведзіцца заўсёды.**

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАТА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА

Мінскі р-н, Астрышчыцка-Парадзкі с/с, в. Аполіна, вул. Іванавіцкая, 37б, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава "Хронікі Музея беларускага народнага мастацтва. 45 гадоў"**, прымеркаваная да 45-годдзя з дня адрожжыя філіяла наведвальнікаў.
- **Да 2 сакавіка.**
- **Батлечныя спектаклі. Праведзіцца заўсёды.**
- **Майстар-клас "Саломалічэнне".** **Праведзіцца заўсёды.**
- **Майстар-клас "Лялька-мотанка".** **Праведзіцца заўсёды.**
- **Майстар-клас "Катыва".** **Праведзіцца заўсёды.**

**МАГІЛЁўСКИ АБЛАСНЫ
ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР**

г. Магілёў, вул. Першамайская, 7,
тэл.: 8 0222 656604 (каса),
сайт: mdrama.by

- Трагікамедыя **“Мадам Рубінштэйн” (12+)**. Гастролі Магілёўскага абласнога тэатра драмы і камедыі імя В.І. Дуніна-Марцінкевіча. **28 лютага ў 18.30.**
- Музычная казка ў 1-й дзеі **“Шмацік па закутках” (0+)**. **1 сакавіка ў 12.00.**
- Трагедыя па матывах камедыі **“Дон Жуан” (16+)**. Прэм’ера. **1 сакавіка ў 18.30.**
- Займальная казка для дзяцей і дарослых у 1-й дзеі **“Чырвоны Каптурок” (0+)**. **2 сакавіка ў 12.00.**
- Смешная гісторыя каханьня непатрэбных людзей у 2-х дзеях **“Дурнічка і эск” (16+)**. **2 сакавіка ў 18.30.**
- Урачыстая “кантата” ў 1-й дзеі **“Без пудры” (12+)**. **6 сакавіка ў 18.30.**
- Цуд у 1-й дзеі **“Цуд святога Антонія” (12+)**. Прэм’ера. **7 сакавіка ў 18.30.**

УНП 700184039

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ
ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1,
тэл.: 8 017 2431041 (каса),
8 017 3615493

- Экскурсія **“Унікальны свет закулісся Вялікага тэатра Беларусі” (6+)**. **28 лютага ў 15.30, 4 сакавіка ў 11.00.**
- Балет у 2-х дзеях **“Ганна Карэніна” (16+)**. **28 лютага ў 19.00.**
- Опера-буфа ў 2-х дзеях **“Любоўны напоі” (12+)**. **1 сакавіка ў 18.00.**
- Балет у 2-х дзеях **“Стварэнне свету” (12+)**. **2 сакавіка ў 18.00.**
- Канцэрт **“Іграюць маладыя музыканты Вялікага” (12+)**. Канцэрт лаўрэатаў Спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі і маладых артыстаў Сімфанічнага аркестра Вялікага тэатра Беларусі. Камерная зала імя Л.Александровскай. **2 сакавіка ў 18.30.**
- Опера ў 3-х дзеях **“Турандот” (12+)**. **4 сакавіка ў 19.00.**
- Балет у 1-й дзеі па матывах рускіх народных казак **“Жар-пташка” (6+)**. **5 сакавіка ў 19.00.**
- Балет у 1-й дзеі **“Шэхэразада” (12+)**. **5 сакавіка ў 19.15.**
- Канцэрт **“Вечар венскай апэры” (12+)**. Камерная зала імя Л.Александровскай. **5 сакавіка ў 19.30.**
- Опера ў 4-х дзеях **“Багем” (12+)**. **6 сакавіка ў 19.00.**
- Балет у 2-х дзеях **“Лебядзінае возера” (12+)**. **7 сакавіка ў 19.00.**
- Опера ў 2-х дзеях **“Пінокія” (6+)**. **9 сакавіка ў 11.00.**
- Балет у 2-х дзеях **“Жызэль” (12+)**. **9 сакавіка ў 18.00.**
- Канцэрт **“Дзяўчаты-кветкі” (12+)**. Камерная зала імя Л.Александровскай. **9 сакавіка ў 18.30.**

УНП 191081322

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ
ТЭАТР ІМЯ ЯНКИ КУПАЛЫ**

г. Мінск, вул. Энгельса, 7,
тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627,
пошта: kupalibilet@mail.ru

- Трагікамедыя **“Дзядзечкаў сон” (16+)**. Прэм’ера. Галоўная сцэна. **28 лютага ў 19.00, 6 сакавіка ў 19.00.**
- Спектакль для дзяцей **“Гісторыя шакладнага дрэва” (0+)**. Чароўная казка пра двух юных эльфаў. Галоўная сцэна. **1 сакавіка ў 11.30.**
- Спектакль **“Двор майго дзяцінства” (12+)**. Камерная сцэна. **1 сакавіка ў 19.00.**
- Канцэрт у цэмы **“Вечнае каханне” (18+)**. Жывы гук. Імпрэза праводзіцца па вул. Балгаградскай, 35. **1 сакавіка ў 19.00.**
- Містычная легенда пра каханне ў 1-й дзеі **“Чорная панна Нясвіжа” (12+)**. Галоўная сцэна. **2 сакавіка ў 19.00.**
- Імпрэза **“Музыка душы. Роднае” (0+)**. Камінная зала. **4 сакавіка ў 19.00.**
- Рэвіюем у 1 дзеі **“Вечар” (12+)**. Галоўная сцэна. **5 сакавіка ў 19.00.**
- Імпрэза **“Музыка душы” (0+)**. Камінная зала. **7 сакавіка ў 19.00.**
- Камедыя ў 2-х дзеях **“Паўлінка” (12+)**. Галоўная сцэна. **9 сакавіка ў 19.00.**

УНП 100377901

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-
КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНІК
“НЯСВІЖ”**

г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19,
тэл.: 8 01770 20602, 8 01770 20660,
8 029 5518051, 8 029 1903149

- Палацавы ансамбль**
- Тэатралізаваная экскурсія **“Модная фантазія”**. **1–2 сакавіка з 12.00.**
 - Экспазіцыйны праект **“Не пакідай мяне, мой светлы сум”** скульптараў Льва і Сяргея Гумілеўскіх. Вялікая выставачная зала. **Да 13 красавіка.**
 - Міжнародны выставачны праект **“Castrum doloris. Пахавальныя цырымоніалы нясвіжскага двара”**. **У складзе пастаяннага экспазіцыі.**
 - Квэст **“Палацавыя таямніцы”**.
 - Виртуальныя выставы: **“Шлях да Перамогі. Вызваленне Беларусі”, “Ператвораныя ў попел. Генэцід беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны”, “Нясвіж – здабытак сусветнай культуры”, “Разбураны след вайны ў архітэктуры Нясвіжа”, “Шэдэўры калекцыі і ўнікальныя артэфакты музея-запаведніка «Нясвіж»”.**
 - Тэматычныя і аглядныя экскурсіі па гісторыка-архітэктурных помніках і ландшафтных парках Нясвіжа.
 - Часовая экспазіцыя з фонду музея да 120-годдзя з дня нараджэння **“Міхал Сеўрук. Дакрануцца да невядомага”**. Маладая выставачная зала Палацавага ансамбля (вул. Замкавая, 2).

**Аддзел экскурсійнай і інфармацыйнай дзейнасці
(г. Нясвіж, вул. Замкавая, 2а)**

- Выстава мастакоў Наталлі Разуменка і Алены Карповіч **“2 Фарба 2”**. **Да 16 сакавіка.**

Ратуша

- Пастаянныя экспазіцыі
- **“Гарадское самакіраванне ў Нясвіжы ў XVIII – 1-й палове XIX ст.”**.
- Калекцыя гадзіннікаў XIX–XX стагоддзяў **“Культура часу”**. З фонду музея-запаведніка.
- **Мерапрыемствы**
- Квэсты: **“Безаблічны артэфакт”, “Таямніцы страчанай карты”, “Музейны дэтэктыў”, “Музейнае расследаванне”**.
- Культурныя мерапрыемствы: **“Прыём у княгіні”, “Дзень нараджэння ў ратушы”** (група да 12 чалавек ад 6 да 11 гадоў).
- Сюжэтна-ролевая развівальная праграма **“Школа шпіёнаў”** (да 25 чалавек).
- Гульня-знаёмства **“Музейка аб музеі”** (група да 25 чалавек ад 4 да 7 гадоў).
- Гульнявая праграма **“Выкрунтасы”** (група да 25 чалавек).

Падрабязнасці па тэлефонах 8 01770 20602,
8 01770 20660 або на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС “МІР”

г. п. Мір, Карэліцкі р-н,
Гродзенская вобл.,
тэл.: 8 01596 36290,
8 01596 36270

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Тэматычная экскурсія **“Падарожжа ў часе”**. Тэматычная экскурсія для дзяцей малодшага школьнага ўзросту і сямейных груп па папярэдням запісе. Паўночны корпус. **Кожную суботу і нядзелю.**
- Экспазіцыя **“Арсенал: ваенная зброя ў гістарычным кантэксте”**. Сумесны праект з Гродзенскім дзяржаўным гісторыка-археалагічным музеем. Паўночны корпус. **Да 22 кастрычніка.**
- **Лекцыя-візуалізацыя. Кожную сераду і суботу.**
- Экспазіцыя **“Войны XX стагоддзя. Гета ў Мірскім замку”**.
- Аглядныя і тэматычныя экскурсіі.
- Экскурсіі з элементамі тэатралізацыі для дзяцей і дарослых.
- Экскурсія для дваіх **“Інтрыгі Кулідона”**.
- Сямейная квэст-экскурсія **“Легенды і паданні Мірскага замка”**.
- Музейныя заняткі для дзяцей сярэдняга школьнага ўзросту: **“Святочная страва для князя па старадаўнім рэцэпце”, “Асабліваці жночача касцюма XVIII ст”, “Арганізацыя войска і вайсковая справа ВКЛ у XVI ст”, “Печы з каробкавай кафлі XVI–XVII стст. у палацы князёў Радзівілаў”**.

УНП 590201541

Вялікі тэатр Беларусі

аб’яўляе конкурс на замяшчэнне вакантнай пасады па творчай спецыяльнасці “дырыжор”.

Дадатковая інфармацыя — на сайтах bolshoibelarus.by і gsz.gov.by

УНП 191081322

БЕЛАРУСКИ ТЭАТР “ЛЯЛЬКА”

г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2,
тэл.: 8 0212 669077 (каса)

- Зусім верагоднае здарэнне ў 2-х дзеях **“Яшчэ раз пра Чырвоны Каптурок” (3+)**. Глядзельная зала. **1 сакавіка ў 11.00.**
- Інтэрактыўны спектакль **“Калабок” (2+)** ад тэатра лялек “Ухтышка”, Віцебск. Фae тэатра. **1 сакавіка ў 17.00.**
- Народная камедыя ў 1-й дзеі **“Пятрушка” (5+)**. Прэм’ера. Фae тэатра. **2 сакавіка ў 10.30.**
- Казка ў 1-й дзеі **“Марозка” (3+)**. Глядзельная зала. **2 сакавіка ў 12.00.**

УНП 300001869

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ
МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

г. Мінск, вул. Някрасава, 3,
тэл.: 8 017 2350331,
час працы: серада – нядзеля
з 12.00 да 20.00

- Персанальная выстава Грэгара Данеліяна **“Па алеі памяці...”**. **Да 23 сакавіка.**
- Выстава жывапісных работ Аляксандра Казлоўскага **“Вечнае быццё светабудовы”**. **Да 23 сакавіка.**
- Персанальная выстава Віктара Бутры **“Эфект назіральніка”**. **Да 23 сакавіка.**
- Выстава **“Джаз! Кат! Вясна!”**. **Да 30 сакавіка.**

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47,
тэл.: 8 017 2350332, 8 017 3990978,
час працы: аўторак – нядзеля
з 12.00 да 20.00

- Выставачны праект **“Мода. Паміж жвагасцю і прымусам”**. **Да 13 красавіка.**

УНП 192543414

**БЕЛАРУСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ
ГІСТОРЫ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ
ВАЙНЫ**

г. Мінск, пр-т Пераможцаў, 8,
тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Часовая экспазіцыя **“Рарытэты музея”**, прысвечаная 80-й гадавіне Вялікай Перамогі.
- Часовая экспазіцыя **“Адзінай памяці верная”**, прысвечаная 80-годдзю вызвалення Беларусі.

Падрабязнасці ў сацыяльных сетках і на сайце wargmuseum.by.

УНП 100235472

МУЗЕЙ В.К. БЯЛЫНЦКАГА-БІРУЛІ

г. Магілёў, вул. Ленінская, 37,
тэл.: 8 0222 650203,
8 0222 658800

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
 - Выстава **“Беларускі народны код нацыянальнай якасці. Шэдэўры народных мастакоў са збору Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь”**. Больш за 30 твораў жывапісу, графікі, скульптуры. **З 28 лютага па 4 мая.**
 - Art-lectorium **“Эразумелае мастацтва”**. Праводзіцца заўсёды.
- Падрабязней на сайце artmuseum.by альбо па тэлефонах 8 0222 650203, 8 0222 658800.

УНП 100377771

**Нацыянальны мастацкі музей
Рэспублікі Беларусь**

аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі ікон, твораў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва.

Тэлефоны: **8 017 3970163,
8 025 6677819.**

УНП 100377771

ШТОГІДНІВАЯ
ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ
ГАЗЕТА, ДЛЯ ДАСУГУ
(КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА).
Выдаецца на беларускай
моўе.

Заснавальнік —
Міністэрства культуры
Рэспублікі Беларусь.
Рэгістрацыйнае пасведччанне
№ 637, выданае
Міністэрствам інфармацыі
Рэспублікі Беларусь.

Выдавец — рэдакцыйна-
выдавечы ўстанова
“КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА”.

Дырэктар —
КУЗНЦОВА
Наталія Васільеўна.

Рэдакцыя газеты “Культура”:
Галоўны рэдактар —
КУЗНЦОВА
Наталія Васільеўна.
Намеснік галоўнага
рэдактара —
ШЧУРОК Жанна Генадзеўна.
Адказны сакратар —
Аліна МАЛІНУСКАЯ.
Рэдактар аддзела —
Віктар ГАУРЫШ.
Дзяжурны па нумары —
Віктар ГАУРЫШ.

Адрас рэдакцыі: 220013,
г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 77,
чацвёрты паверх.
Тэлефон: 8 017 2860797.
Тэлефон-факс: 8 017 3345741.
Бухгалтэрыя: 8 017 3345735.
Рэкламны аддзел: 8 017 2860797.

Паліграфічны індэкс:
63875, 638752, 63879.
на паўгоддзе:
63872, 638722 (зніжка 15%).
Комплект (газета “Культура”
і часопіс “Мастацтва”):
63874, 638742 (зніжка 10%).

Аўтары допіскаў паведамляюць
прозвішча, імя, пашпартны нумар,
звесткі (нумар, дату выдачы,
кім і калі выданыя пашпартны нумар),
асноўнае месца працы,
зваротны адрас.
Аўтарскія рукапісы
не рэзюмуюцца
і не вяртаюцца.
Меркаванне аўтара можа
не адпавядаць пункту
гледжання рэдакцыі.
Аўтары нясуць адказнасць
за дакладнасць матэрыялаў.

Набыць газету ў Мінску
можна ў крамах
“Белдрук”
на пр-це Незалежнасці, 48,
і Пераможцаў, 5,
на вул. Лабанка, 2,
Валадарскага, 16,
Няміга, 30, Леніна, 18,
Максіма Багдановіча
(ля прыпынку “Ст. м.
«Няміга»”), у падземных
пераходах на плошчы
Перамогі і станцыі метро
“Пятроўшчына”.

Падпісана ў друку 27.02.2025
у 16.00. Замова № 275.
Наклад 4001.
Рэспубліканскае ўнітарнае
прадпрыемства “Выдавецтва
«Беларускі Дом друку”.
220013, г. Мінск,
пр-т Незалежнасці, 79/1.
ЛП № 3820000007667
ад 30.04.2004.
© “Культура”, 2025.
Рознічны кошт —
па дамоўленасці.
* — матэрыял на правах
рэкламы.